

Január 1-től:

Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Beszélgetés Dr. Máthé Gáborral, ÁF főigazgatójával

Mi lesz az ön tisztsége az integrációt követően?

2000. január 1-jével Kari főigazgatónak tituláltam magam.

Mit szeretne ebben a tisztségben elérni?

A közigazgatás szakemberképzésben szeretném a második lépésőt is akkreditáltatni és így egy egyetemi oklevéllel záruló képzést elérni. Köztudott, hogy 3 éves a jelenlegi képzésünk. Ez igazgatásszervező oklevéllel zárul és hallgatóink 80%-a a jogi karokon folytatja tanulmányait. (Az országban 9 jogi kar létezik.) Most ezzel a fűzével lehetővé válik, hogy a már korábban kidolgozott közgazdász plusz két év meginduljon és intenzívebbé váljon, s a vége egy általános közgazdász oklevél legyen, aminek a minősítése persze más, mint a közgazdászok 3+2 év alatt megszerzett diplomája.

Kik dolgoznak a két intézmény csatlakozási stratégiáján?

Évekre visszamenően személyes kapcsolatok vannak a két intézmény munkatársai között. Ezen kívül 1991-től 1996-ig működött a Budapesti Egyetemi Szövetség, amelynek tagjai voltak a BME, BKE az ÁF és az elején a Kertészeti Egyetem is. Később a Kertészeti Egyetem helyett beszállt az Állatorvosi Egyetem. Ez alatt az öt év alatt nekünk nagyon jó kapcsolataink alakultak ki a BME-vel és a BKE-vel a képzési közös vonások és a diszciplináris közelség miatt. Tehát nem légtér, amiben ez az integráció történt.

Milyen lesz a képzés az új Egyetemen?

A kollégáim és én, akik a jogászoktatásban aktívan közreműködünk, felfogásunkból, tradícióinkból következően a kari tagozódású egyetem hívei vagyunk. A karok önállóságát hirdetjük és a karok együttese képzzi az Universitas-t. A sokszínű közgazdász és a sokoldalú közigazgató (sic!) képzésben a tartalom fog dominálni. (Igen, közigazgató: a jogász és a közgazdász szavak ugye milyen ismerős csengenek fülnkben? Meggyőződése, így lesz ez majd a közigazgató szóval is.) Mi az alapképzésünkhöz nem kívánunk hozzányúlni, csak annyira amennyire ez a plusz két év szempontjából visszahat az alapképzésre. A +2 éves képzési modellben 4 nagy témát kívánunk megjeleníteni. Az egyik az államtudományi blokk, a másik az Európa-tudományi blokk, a harmadik az informatika és vezetőképzési blokk a negyedik pedig a gazdálkodási blokk. Természetesen ez a besorolás még nem végleges. Az első kettőben az államigazgatási kar és a jogi karok oktatói, míg a másik két területen a közgazdászok oktatói preferáltak. Mi ebben a plusz két éves második szakaszban egy

olyan képzést akarunk megvalósítani ami hihetetlenül mobil és nagykinlátú. Mobilitását a kreditrendszer, kínálatát pedig a csak 30%-ban kötelező diszciplinák felvétele teremtené meg. A fennmaradó 70% esetében különböző meghívottak (jogász, közgazdász, gyakorlati szakember) tantárgyaiból legyezőszerűen választhatnak a hallgatók.

Milyen lesz az új egyetem struktúrája?

Említettem, hogy mi a kari tradíciót valljuk és örülök, hogy a fél-év során az előkészítési tárgyalásokon egyértelmű lett, hogy a kollégák többsége a kari tagozódást tartja fontosnak. Nagyon fontos továbbá az új egyetem stratégiája szempontjából, hogy 2002. június 30-ig egy új tudományterületet kell rendszeresíteni. Erre az egyetem vezetése a gazdasági-informatikai szaknak és karnak a felállítását tervezi, ami egy nagyon kitűnő ötlet és jó cél, csak hát nagyon sok energiát és pénzt jelent.

Milyen lesz a BKÁE arcúlatá?

Döntőnek tartom, hogy az új egyetem megállja a helyét a budapesti három nagy egyetemi körvonalban. Az egyik a Budapesti Műszaki Egyetem, a másik a Semmelweis Orvostudományi Egyetem és a harmadik az Eötvös Lóránd Tudományegyetem. Ezek most már a vidéki integrált egyetemekhez képest adják a főváros sajátos intellektuális arcúlatát és itt a nagy kérdés, hogy 2002-re a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem is tovább tudja-e ezt az arcúlatot formálni. Nagyon fontos az is, hogy egy egyetemen belül szakmai hivatástudat, egyfajta etosz alakuljon ki az adott szakma oktatásában résztvevő professzorok között. Reméljük, hogy egy klasszikus Univerzitas jön létre professzionális felkérésekkel. Ez azt jelenti, hogy nem egy kart, hanem konkrét embereket, egy-egy szakma kiválóságait kérjük fel egy-egy kurzus megtartására.

Mik az egybeolvasás lépcsőfokai?

Nekünk a 2000-es, úgynevezett átmeneti évben vétőjogunk van, mint csatlakozó intézménynek egyes dolgokban. Ilyenek az oktatás tartalma, a tantervek, a vizsgaformák és bizonyos vagyoni jogosítványok is. 2001. január 1-től ez megszűnik és akkortól teljes körűvé válik ez az egybeolvasás.

Milyen konkrét nehézségeket okozhat a hallgatóknak az integráció?

Egysíkú a válaszom: semmilyen problémát nem okozhat. A kar szervezettségétől és adottságától függ az, hogy a hallgatót, hogyan szolgálják ki ebben az új helyzetben. Nálunk például a hallgatók tájékoztató füzetet kapnak a szemeszter elején és ebben minden

számukra fontos információ benne van. Nagyon fontos, hogy az adott kar milyen infrastruktúrával rendelkezik. A régi struktúra határozza majd meg a kar új lehetőségeit.

Mik az AF kar méretei?

2500 nappali, levelező, esti és másoddiplomás hallgatónk van 3 évfolyamon.

A költségvetésünk 800 millió.

Elképzelhető, hogy a Közgáz egyszerűen bekebelezi az Államigazgatási kart?

Minden elképzelhető. Ezek azonban az egyetem szellemétől messze eső elképzelések.

Egy közgázos például használhatja az Államigazgatási kar uszodáját?

Jogilag igénybe vehetnék a sportlétesítményeinket a Közgázosok, de kedvezményesen 2000-ben még nem! Itt ugyanis kőkemény

gazdasági érdekek húzódnak meg. Az, hogy ki mit ad és kap a karok közti megállapodások tárgya.

Financiális szempontból, hogy fog kinézni az új intézmény?

A mi karunkon a költségek 48%-a államilag fedezett, az a feletti 52% önköltséges bevétel. Különösen jó és fontos ez az átmeneti év, melynek során együtt ábeszéljük a finanszírozási kérdéseket. Erre az átmeneti évre a törvény az állami támogatásból 10%-ot kötelezően átengedett velünk az egyetem központi költségvetésébe. A kérdés az, hogy ezért például mi mit kapunk. Tehát le kell ülnünk és közösen végiggondolni a jövőt a közös működés feltételei szempontjából is.

*Mindkét cikket készítette:
Győri Dávid – Páles Judit*

Beszélgetés Dr. Palánkai Tiborral, a BKE rektorával

Mi lesz az ön tisztsége az integrációt követően?

Az előző napon kaptam meg a megbízómat a köztársasági elnök úrtól, amely szerint 2000. január elsejétől a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem rektora vagyok.

Mit szeretne ebben a tisztségben elérni?

Nagyon fontos formális, de egyben stratégiai feladat is egyúttal, hogy ennek az egyetemnek az oktatási és kutatási spektrumát valamint diploma adási jogát a nem társadalomtudományi területekre is kiterjesszük. Hamarosan beadjuk akkreditációra a gazdaságinformatika szak programját, s készül a környezeti-regionális-agrár szak programja. Mind ez fontos a 2002-es akkreditációkhoz.

Másik nagyon lényeges feladatnak tartom azt, hogy egy minőségre koncentrálo európai egyetem legyünk-maradjunk. Az elmúlt tíz évben a magyarországi közgazdasági képzés rendkívüli mértékben bővült. *Hosszú időn keresztül a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem volt az egyetlen közgazdász-képző intézmény.* Először a pécsi kar jött létre, majd fokozatosan a többi. Ma a Magyarországon létrejövő 12 egyetem közül csak kettőnek nincs közgazdasági kara, vagy nincs folyamatban ennek a létrehozása. *S nem is beszélünk a magán főiskolákról és a különféle közgazdasági jellegű szakokról.* A szakterületünkön ennek következtében nagyon erős belső versenyhelyzet alakult ki. Olyan piacon mozgunk, ahol rendkívül sok versenytárs van, tehát nekünk nagyon világos stratégiát kell kidolgoznunk és követnünk ahhoz, hogy ezen a piacon megmaradjunk. Ennek a kidolgozását megkezdjük, s még ebben a tanévben be kell fejeznünk. Az egyetlen le-

hetőségünk a minőség, amely kihasználja a képzésünk hagyományosan erős társadalomtudományi megalapozását, valamint épít az Egyetem meglévő szellemi kapacitására.

Mondjon néhány szót az egyetem jelenlegi rendkívül rossz pénzügyi helyzetéről!

Különösen fontos erről szólni, mert az utóbbi hetekben, miközben valóban súlyos helyzet alakult ki, számos ellentmondásos információ, és hír borzolta az egyetem közvéleményének a kedélyét. A helyzetet nem lehet bagatellizálni, de megfelelő intézkedésekkel elkerülhetjük, hogy az Egyetem csődbe jusson.

A helyzet kialakulásának okai sokrétűek. Az Egyetem évek óta 200–250 millió forint körüli deficitet görget maga előtt, aminek a radikális felszámolására nem került sor. S azt hiszem, hogy ez jogos bírálat a jelenlegi vezetéssel szemben. A deficit egy részét örököljük (pl. az évi 40 millió hiányt kumuláló Dokutech problémát), másokat kezelni lehetett volna. Ez mindenképp előtt vonatkozik arra, hogy a szűkülő költségvetési finanszírozáshoz nem igazítottuk hozzá az Egyetem létszám és terület gazdálkodását. Ezt csak részben menti, hogy miután láttuk, hogy a központi költségvetés csak a közepes színvonalú tömegképzést finanszírozza, kitarítottunk emellett, hogy a minőségi képzéshez szükség van a jelenlegi kapacitásokra, és félek, hogy radikálisabb intézkedésekkel olyan struktúrákat verünk szét, amikért kár lenne. Más kérdés, hogy ebben a struktúrában is nyilvánvaló volt, hogy olyan „teljesítményeket” is finanszírozunk, amelyek látszólagosak, s kérdéses, hogy szükség van-e rájuk. Mind ehhez hozzájárult az az évek óta tartó bizonytalanság, ami az integrációval járt együtt. Ez lekötö-

tötte erőinket, és bizonytalanná tett, hogy milyen irányokban kell tovább lépünk. Aligha kétséges, hogy a jelenlegivel szemben az ELTE egyik karaként teljesen más helyzetben lennénk.

Most ez a deficit tovább növekedett. Ugyanakkor azon túl, hogy kumulálódott, csak egyetlen fontos tételt lehet megemlíteni. Ez az a 40 millió forintos áfa befizetési kötelezettség volt az év őszén, amivel a költségvetésben nem számoltunk.

A válsághelyzetet igazából a likviditási problémák okozták. Ezeknek sincsenek azonban különleges okai. Lényegében egyetlen jelentős tétel elegendő volt ahhoz, hogy ilyen az utóbbi hónapokra kialakuljon. S ez a pályázati pénzeink mintegy 180 mill. forintos elmaradása volt ahhoz képest, amivel a költségvetésben eredetileg számoltunk. Ez a deficitet önmagában jelentősen nem növelte, de bőven elegendő ahhoz, hogy éppen ezekben a hónapokban súlyos likviditási gondokat okozzon. Ezek esetében sem teljesen arról van szó, hogy „okosabban” kellett volna gazdálkodnunk. A fő ok ugyanis az volt, hogy a pályázati lehetőségek a korábbi évekhez képest radikálisan csökkentek. Ezt talán lehetett volna tudatosabb pályázati politikával (mind egyetemi, mind tanszéki szinten) ellensúlyozni, de félek, hogy távolról sem teljesen. Más kérdés, hogy a jövőben határozottabb pályázati politikát kell folytatnunk, s ebbe illeszkedik a Pályázati Irodának az átszervezése is.

A helyzet kezelésére egy rövidebb és egy hosszabb távú konszolidációs tervet dolgozunk ki. A rövid távú intézkedésekről a napokban formálisan is tájékoztattuk a szervezeti egységeket. Az Egyetemi tanács döntése alapján már korábban úgy döntöttünk,

hogy szeptember 20-ika után csak azokra a tevékenységekre lehet fizetni, amiknek a fedezete befolyik, s januárban szükség lehet az egyetemi tanárok és docensek pótlékainak is az ideiglenes visszatartására. Természetesen mind ezeknek a fizetési kötelezettségeinknek márciusig eleget kell tennünk. Ennek fedezetét a februártól már befolyó tandíjak és egyéb bevételek biztosítják, valamint az első félre támogatási átutemelését kérünk. Ennek függvényében az elmaradt kifizetésekre hamarabb is sor kerülhet.

Hosszabb távon a konszolidáció alapján intézkedéseket teszünk tartós bérmegetkárításra és át kell tekintenünk a bevételes tevékenységek növelését és a hallgatói, oktatói létszám változtatását is. Feladatunk a racionális gazdálkodás minden feltételét biztosítani, úgy hogy közben át kell tekintenünk egész képzési és intézményi struktúrákat. A „teljesítmény” orientált finanszírozást már ehhez a struktúrához kell igazítanunk. Ezeket a vizsgálatokat folytatjuk, és a további döntéseket még a következő hetekben, de mindenképp ebben a tanévben nagyrészt meg kell hoznunk.

Hogyan lehet optimalizálni a két intézmény átfedésszerű területeit?

Erre vonatkozóan egy integrációs pályázatot dolgozunk ki a Világbank részére január 30-ig. Az integrációval kapcsolatos megtakarítások-amik én úgy gondolom nagyon drámaiak nem lesznek-a központi apparátus szűkítésével, a karok és a központ közötti ésszerű munkamegosztással, valamint a közös fejlesztések racionalizálásával (számítástechnika, könyvtár, infrastruktúra) érhető el. Későbbi stádiumban kerül sor arra, hogy az oktatási programokat hogyan tudjuk az AF integrációja kapcsán összehangolni.

József Attila:

Betlehemi királyok

*Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta – biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!*

*Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.*

*Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerezseny király.*

*Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pástor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!*

TDK Konferencia 2000

Az alábbiakban kezdjük közölni a tanszék témajavaslatait a 2000. évi TDK Konferenciára. (A témák közlését januári számunkban folytatjuk.) Ezen témák iránymutatásként szolgálnak, nem kötelező választani közülük. (A tanszék neve mellett szereplő idej felirat azt jelenti, hogy a témajavaslatokat a tanszék aktualizálta a 2000. évre, a többi tanszékénél a tavalyi témákat közöljük.)

A Konferenciára a tavalyi évhez hasonlóan március közepéig lehet jelentkezni, a dolgozatokat április végéig kell leadni, a szekcióülésekre pedig május közepén kerül sor. Idén is nagy hangsúlyt fektetünk a konzulensi-rendszerre, így konzulensi aláírás szükséges már a jelentkezési lap beadásakor is. A dolgozatot pedig csak konzulensi ajánlólevéllel együtt lehet leadni.

A Konferenciával kapcsolatos további információk a Hallgatói Tudományos Tanács faliújságán jelennek meg. (Főépület I. em., 148-as iroda)

Alkalmazott Gazdaságtan Tanszék - tavalyi

- Vállalati stratégia és üzletpolitika
- Vállalkozás és kockázati tőke
- A szolgáltatások és a franchise
- Tulajdonviszonyok változása - privatizáció
- Közlekedés - távközlés - logisztika

Filozófia Tanszék - tavalyi

- Globalizáció
- Az internet-filozófiája
- Nyelv és tudás
- Tudományelmélet - tudományfilozófia
- A pénz filozófiája
- Vallásbölcselet
- Történelemfilozófia
- Történelem - kultúra - identitás
- Etika
- Logika - retorika
- Hermeneutika és a természettudományok
- Fenomenológia
- Hermeneutika
- Analitikus filozófia

Gazdaságföldrajz Tanszék - tavalyi

- Terület- és településfejlesztés, ezen belül pl. Módszerek és vizsgálatok a térszerkezet változási tendenciáinak összehasonlító elemzése és előrejelzése terén, A tanácsrendszer és az önkormányzati rendszer hatása a településfejlődésre, Valamely konkrét térség vagy település fejlődési folyamatainak, fejlesztési terveinek elemzése.
- Az Európai Unió területfejlesztési politikája és területi fejlődési folyamatai
- Az idegenforgalom, turizmus szerepe a területi fejlődési folyamatokban
- Államok térbeli konfliktusai (politikaföldrajzi megközelítés)
- A közlekedés, hírközlés térszerkezetet alakító hatásainak tanulmányozása
- Az infrastruktúra terület- és településfejlesztő hatásaival kapcsolatos várakozások és lehetőségek
- A természeti erőforrások értékelésének elméleti és/vagy gyakorlati kérdései
- A víz mint természeti erőforrás értékelése és szerepe a területi fejlődésben
- A fenntartható fejlődés regionális és települési összefüggései
- A népesség demográfiai összetételének területi eltérései és változásai
- A népesedési folyamatok társadalmi, területi eltérései

Gazdaságpolitikai Tanszék - tavalyi

- Andor László Gazdaságpolitikai tanácsadás
- Gazdaságpolitikák nemzetközi koordinációja
- Magyar külgazdasági politika
- Gáspár Pál Árfolyampolitika
- Költségvetési politika
- Stabilizációs politikák
- Hetényi István A magyar adópolitika
- Költségvetési politika
- Mandel Miklós Lakáspolitikai
- Infrastuktúrapolitika
- Papné Gáspár Lujza Kistérségi fejlesztések és regionális politika
- Regionális egyenlőtlenségek gazdaságpolitikai kezelése
- EU-regionális politika
- Sághi Gábor Regulált ágazatok
- Struktúrapolitika
- Versenyszabályozás és -politika
- Spéder Zsolt Szociálpolitika
- Szegénység, jövedelemegyenlőség
- Család- és háztartásszociológia
- Veress József A tranzformáció gazdaságpolitikája
- Globalizáció

Közszolgálati Tanszék - tavalyi

- A magyar közpolitika aktuális problémái
- Szociálpolitika a 90-es években
- A társadalombiztosítás kérdései
- A nyugdíjrendszer reformja
- Oktatáspolitikai és közpolitika. Iskolafenntartás, oktatás- finanszírozás
- Szabályozás és versenypolitika
- Privatizáció és közpolitika

- Lakáspolitikai
- Az önkormányzati rendszer
- Egészségügy
- Kultúra: finanszírozás és irányítás
- Közülemi szolgáltatások szervezeti keretei és finanszírozása
- Egyéb témák a kötpolitika és a közigazgatás témakörében

Marketing Tanszék- tavalyi

- A kulturális értékek változása a fiatalok körében
- Életstílus a fiatalok körében
- Presztizs fogyasztás Magyarországon
- A referenciacsoportok szerepe a középiskolások vásárlási döntésénél
- Fogyasztói preferenciák az üzletválasztásoknál a kiskereskedelemben
- A fogyasztói elégedettség meghatározói a szolgáltatásoknál
- Piacrajutási feltételek a falusi turizmusnál
- A régiómarketing elméleti és gyakorlati kérdései
- Keresleti tendenciák és a termékfejlesztés kapcsolata a turizmusban
- A pozicionálás szerepe a marketing kommunikációban
- Az értékesítési rendszerek szerepe Magyarországon
- A bankmarketing hazai sajátosságai
- A marketing szerepe a hazai gyógyszerpiacon
- A beszerzési központok működésének vizsgálata a hazai vállalatoknál
- A marketing szerepe a hazai bortermelemben
- A virágértékesítés rendszerének vizsgálata

Összehasonlító Gazdaságtan Tanszék - tavalyi

- Globalizáció és munkapiac a fejlett országokban. A nemzetközi kereskedelem hatásai. A migráció és foglalkoztatottság.
- A versenyszabályozás kifejlődése a középkelet-európai gazdaságokban. A versenyszabályozás összefüggése más gazdaságpolitikákkal. Az EU csatlakozásból adódó jogharmonizációs feladatok.
- A közösségi választás elméletéről. A politikai rendszer és a gazdasági rendszer összefüggései.
- A poszt-szocialista átalakulás különböző útjai.
- A rendszerváltozás a volt szovjet tagköztársaságokban, ill. Oroszországban. Rendszerváltás a Balkánon. A balti államok sajátosságai.
- Új szerveződési formák a modern kapitalizmusban. Regionális hálózatok és rugalmas termelési rendszerek. A technológia transzfer új formái.

Politikatudomány Tanszék- idej

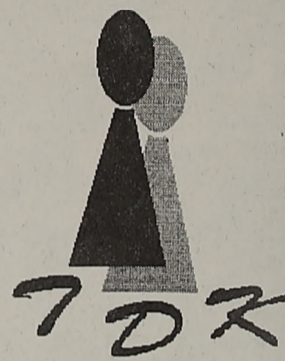
- Koalíciós küzdelmek a magyar parlamentben (Szarvas László)
- Etnoregionalizmus, regionalizmus az Európai Unióban és a társult országokban (Szabó Róbert)
- A magyar kormányzati rendszer szerkezete és működése (Kurtán Sándor)
- Érdekszervezetek, civil társadalom Magyarországon (Szarvas László)
- Alkalmazott politikatudomány - közpolitika, konfliktuskezelés, környezetpolitika (Hajba Éva)
- Az EU társult országok politikai komparatiztikaája az europaizáció szempontjából (Gallai Sándor)
- Ágazati politikák európai harmonizációja Magyarországon (Török Gábor)
- Törvényhozási folyamat a magyar parlamentben (Ilonszky Gabriella)

Statisztika Tanszék - idej

- A magyar népszámlálások története, nemzetközi összehasonlítások
- Korszerű időszerelemzési módszerek (ARIMA, VAR? Wavelet, spektrál-analízis, neurális hálók, stb.) bemutatása, összehasonlítása, alkalmazása
- A fogyasztási árindex és az infláció mérése
- A core infláció mérése
- A konjunktúra jelzőszámainak rendszere
- Az oktatási rendszer változása az 1990-es években
- A szegénység mérőszámai, hazai alkalmazásuk
- Az élelmiszer fogyasztás alakulása, a táplálkozás és az egészség kapcsolata
- Fiatalok a munkaerőpiacon
- A mezőgazdaság állóeszköz állományának értékelése (modellezése)
- Az állatállomány évközi változásának becslése (szezonális változások leíró függvények alkalmazása)
- A lakossági fogyasztás szerkezetének változása a 90-es években
- Strukturális változások a mezőgazdaságban az 1990-es években Magyarországon
- Életkörülmények - életmód - időmérleg
- A reprezentatív ipari- és építőipar-statisztikai megfigyelések mintavételi eljárásai és a minta elemzése
- Az ipari ágazati és terérszerkezetének változása az 1990-es években
- Demográfiai elemzések, különös tekintettel a születések és halálozások vizsgálatára
- Nemzetgazdasági egyensúly a statisztikai adatok tükrében
- Valamely - a kötelező tananyagban nem szereplő - statisztikai módszer bemutatása
- Népmozgalmi jelenségek alakulása hazánkban. A statisztikai adatok, jelenségek, tendenciák nemzetközi összehasonlítása. Hatásuk a gazdasági teljesítőképességre (foglalkoztatásra), jövedelemeloszlásra, fogyasztásra (közép- és hosszútávon)
- Nemzetgazdasági szintű gazdasági kategóriák összefüggése, gazdasági egyensúly - ezek elemzése
- Számítástudományi Tanszék - idej**
- Elektronikus kereskedelem - digitális gazdaság
- Mesterséges neurális hálózatok - Gazdasági előrejelzések készítése
- Populációs számítógépes modellezése
- Szimbolikus nyelvek használata közgazdasági modellezésre
- Ütemezési stratégiák elemzése - értékelése
- Objektumorientált tervezési módszerek, Paradigm Plus
- Objektumorientált adatbáziskezelő-programok felhasználói szemmel
- Egyváltozós minimalizálási módszerek összehasonlítása

- A számítógépes világhálózat mint tömegkommunikációs eszköz - magyar piacelmzés, világtendenciák
- A magyarországi televíziós piac
- Vállalatok teljesítményének pénzügyi elemzése, értékelése
- A közbeszerzés hazai gyakorlata
- Termelésmenedzsment és logisztika
- A vállalatok alkalmazkodása a piacgazdaságba való átmenet során
- A megbízó-ügynök viszony vizsgálata különböző aspektusokból
- Vállalati környezetmenedzsment
- Vállalatgazdaságtan Tanszék - tavalyi**
- A számítógépes világhálózat mint tömegkommunikációs eszköz - magyar piacelmzés, világtendenciák
- A magyarországi televíziós piac
- Vállalatok teljesítményének pénzügyi elemzése, értékelése
- A közbeszerzés hazai gyakorlata
- Termelésmenedzsment és logisztika
- A vállalatok alkalmazkodása a piacgazdaságba való átmenet során
- A megbízó-ügynök viszony vizsgálata különböző aspektusokból
- Vállalati környezetmenedzsment
- Sportmenedzsment

Az 1999/2000-es tanévben az ISC is hirdeti TDK-konferenciáját saját reguláris hallgatói számára. Jelentkezni 1999. december 15-ig az ISC irodájában lehet. (Főépület I. em. 136-os szoba) További információ Baranyi Andreától kérhető az Andi@isc.bke.hu e-mail-címen.

Összefoglaló a Marketing Tanszék TDK munkájáról

Tanszékünk 30 éves tevékenysége alatt – a megalakuláskor Piac- kutatási és Piacszervezési Tanszék néven – majd az utolsó 10 évben Marketing Tanszékként folyamatosan aktívan részt vett a TDK mozgalomban. A tanszék professzor emeritusa, Molnár László szerint a jelenlegi oktatók közül többen adtak be pályamunkát a hetvenes évek közepén, így tehát az utolsó 25 évben megszakítás nélkül segítettek a TDK-ban résztvevő hallgatókat. A tanszék egykori kiemelkedő TDK hallgatói ma TDK konzulensként vesznek részt a munkában. Így a jelenlegi tanszékvezető, Berács József dolgozatíróként, majd munkatársként tanszéki TDK felelős is volt. Ugyancsak diákként vett részt, a TDK-ban Bauer András, Varjas Pál, Simon Judit, Kolos Krisztina, Kenesei Zsófia, Malota Erzsébet, tanszékünk jelenlegi oktatói, akik konzulensként lelkesen támogatják hallgatóinkat a sikeres részvétel érdekében. Konzulensként szintén részt vállalt a TDK-ban Hofmeister-Tóth Ágnes, Ötvös Károly, Tasnádi József, mint oktató.

A témaköröket tekintve eddig nem volt megkötöttség, a hallgatók saját maguk választhattak témát, és ezt elemezték. Ebben az évben a HT javaslat alapján tanszékünk 16 témát ajánlott a hallgatóknak, amelyek oktatási tevékenységünk teljes keresztmetszetét lefedik a két alszekcióban (marketingstratégia, marketing-kommunikáció). Az egyes alszekciókhoz tartozó témakörválaszték rugalmasan igazodik az aktuális problémákhoz és a hallgatók aktivitásához. A felkínált témakörök az alábbi fő elméleti területekhez kapcsolódnak:

- fogyasztói magatartás:

- A kulturális értékek változása a fiatalok körében
- Életstílus a fiatalok körében
- Presztizsfogyasztás Magyarországon
- Referenciacsoportok szerepe a középiskolások vásárlási döntésénél

- szolgáltatásmarketing

A fogyasztói elégedettség meghatározói a szolgáltatásoknál Piacra jutási feltételek a falusi turizmusnál

Keresleti tendenciák és a termékfejlesztés kapcsolata a turizmusban

- **ipari marketing**
A beszerzési központok vizsgálata a hazai vállalatoknál

- **értékesítési politika**
Az értékesítési rendszerek szerepe Magyarországon

A virágértékesítés rendszerének hazai vizsgálata

- **marketingkommunikáció**
A pozicionálás szerepe a marketingkommunikációban

- **marketingstratégia**
A marketing szerepe a hazai gyógyszerpiacon

A marketing sajátos szerepe Magyarországon bortermelemben

A régiómarketing elméleti és gyakorlati kérdései

A piaci információk feldolgozása és hasznosítása a marketingmenedzsmentben.

A jövőre vonatkozóan a megjelölt témák változhatnak, mivel a szekcióalakítás szabad lehetőséget ad, hogy rugalmasan kövessük a szakterület változásait.

A jövőben tanszékünk kiemelten kezeli a TDK-ban való sikeres hallgatói részvételt a III. évfolyam diákjainak. Véleményünk szerint a tényleges hallgatói-konzulensi párbeszéd eredményeként születhet meg valóban elismerésre méltó munka. Azon hallgatók, akik főszakirányként a Marketinget választják, a IV. és V. évfolyamon folytathatják a sikeres szereplést a kiírt témákból vagy a szakszemináriumi anyagból, ezáltal a TDK-részvétel lehetőséget ad a későbbi szakdolgozat jó színvonalon történő elkészítésére.

Motivációs tényező lehet a részvétel azon hallgatók számára is, akik a tanszék Ph.D. képzésében szeretnének részt venni.

Ötvös Károly
TDK-felelős
Marketing Tanszék

Molnár Ferenc: Tárlat

Történet a Műcsarnokban. Kora délután. Nagy csoportok, elegáns asszonyok, urak.

EGY HÖLGY: Az idej téli tárlat csinos.

A MÁSIK: Igen.

AZ EGYIK: Nekem nagyon tetszik Fényes, mert olyan szeccessziós. És minden kép nagyon jól van eltalálva. és úgy össze-vissza van, az is nagyon szép. Csak kár, hogy nincs értelme a képeknek. Mit szól a Spitzné toalettihez?

A MÁSIK: Szép. Én is ezt mondom: a régi képeknek legalább volt valami értelmük. Mégis volt bennük valami viccz, az ember legalább nevetett. Csorvásnának utálatos a kalapja.

AZ EGYIK: Borzasztó. Aztán a régi képek legalább jól ki voltak dolgozva, az ember látta még a varrásokat is a ruhákon. De most csak úgy rákenik a ruhát, vagy pláne ruha nélkül festik a nőket. Látta a Steinfeldné boleroját?

A MÁSIK: Gyönyörű. Ennekem az a véleményem ilyen képekről, hogy nem szeretem, ha a festő zseniáliskodik. Mink megrendelünk a múltkor egy arczképet boldogult Józsi bácsiról fotográfia után krétarajzban, de komolyan mondom, hat forintért sokkal pontosabb volt és jobban ki volt dolgozva, mint ha Márknál rendeltük volna meg kétezer koronáért. Blitzné fülbevalója csupa hamis gyémánt.

AZ EGYIK: Erre már én is gondoltam. Szereti maga Ferenczy képeit?

A MÁSIK: Nem. Nincsenek kidolgozva.

AZ EGYIK: Én szeretem Ferenczyt, mert borotváltatja a bajuszát. De kár, hogy fest. Még a füvet se találja el. Csak csupa zöld, zöld és semmi virág nincs benne. Legalább egy pár ibolya... meg... meg... hogy mondják azt a sárgát?

A MÁSIK: Gelb.

AZ EGYIK: Nem. A virágot...

A MÁSIK: Ja?

AZ EGYIK: Úgy végződik: csinn. Vagy bum, nem tudom biztosan.

A MÁSIK: Talán kökörcsin?

AZ EGYIK: Igen, igen! Hát legalább valami ilyent, de csak csupa zöldet fest. Az ilyen is festő? Mit szól a Rehfussné cipőjéhez?

A MÁSIK: Nagyon hosszú. Melyik kép tetszik magának a legjobban?

AZ EGYIK: Nekem az a dinnye ott hátul. Még a magok is ki vannak benne dolgozva. Micsoda finom megfigyelés! Az érett mag egészen fekete és az éretlen meg egészen drapp. Ezt a képet le fogjuk alkudni az urammal és megvesszük.

A MÁSIK: Mink már vettünk képet.

AZ EGYIK: Hol?

A MÁSIK: A József-körúton. Nagyszerű kép. Igazi márványra van festve.

A Molnár jelenet eredeti illusztrációja a Józsi és egyéb kis komédiák című kötetből (1911)

AZ EGYIK: Ki van dolgozva?

A MÁSIK: De még hogy! És milyen rájá van! És milyen olcsó! Rámával együtt négy forint párja.

AZ EGYIK: Apropó: párja. Az is utálatos ezeknél a festőknél, hogy mindenből csak egyet festenek... Ha még legalább volna pendantja, hogy fel lehetne akasztani egymás mellé!

A MÁSIK: Igaza van. Nem csoda, ha nem keresnek semmit.

AZ EGYIK: Hogyne még keressni is! Felületesen odamázolják a mezőt, semmit se dolgoznak ki, mindentől csak egyet festenek, csúnya ráját tesznek rá, nem találják jól el a vidéket, és még kevessenek is!

Még csak az kéne!

MKT – Győr

Ha az ország legnagyobb főiskolájának (Széchenyi István Főiskola), vagyis az egyik legdinamikusabban fejlődő felsőoktatási intézményének bemutatására vállalkozunk, hamar rájövünk, hogy nincs túl könnyű dolgunk, hiszen a főiskola oktatási spektruma a legutóbbi időkben is tovább szélesedett, ma már többek között zenetanári, (közgazdász és jogász) képzést is nyújt az országiszerte ismert magas színvonalú műszaki oktatás mellett.

A győri főiskola alapvető feladatának tekinti a korszerű szaktudással rendelkező értelmiségi képzést. A főiskola hagyományos működési területén országos jelentőségű oktatási és kutatási szerepkört kíván betölteni. Ezek a területek általában az épített és a szolgáltató infrastruktúrával kapcsolatosak, többek között a közlekedés, a logisztika, a szolgáltatási marketing és menedzsment, a járműgyártás és a távközlési rendszerek. A képzési kínálat és szerkezet tudatos átalakítása lehetővé teszi, hogy az itt tanuló fiatalok olyan szakmai felkészültséget szerezzenek, amellyel sikerrel teremthetik meg szakmai jövőjüket. Mindezt a kreditrendszer bevezetése is elősegíti, biztosítva ezzel a rugalmas tananyag, tantárgy, a képzési szakirány választását és a tanulmányi idő ütemezésének lehetőségét.

A képzés általános területei:

Mérnökképzés:

A Széchenyi Főiskolán már negyedszázados hagyománya van a mérnökképzésnek. A kilenc szakon belül több mint negyven szakirány szabad választási lehetősége biztosítja a hagyományos és az újabb szakterületeken a speciális ismeretek megszerzését. 1995 szeptemberétől a TEMPUS támogatásával német nyelvű egyetemi szintű közlekedésszerű mérnökképzés indult a Poszonyi Műszaki Egyetemmel és több német és osztrák felsőoktatási intézménnyel közösen.

Közigazdasági képzés:

A közigazdasági Fakultáson 1990 óta folyik a közigazdászok képzése. A tanulmányaikat 1994 után kezdett hallgatók számára a 3+2 éves rendszer lehetővé teszi az egyetemi szintű közigazdasági tanulmányokat.

A cél olyan szakemberek képzése, akik járatosak az alapvető vállalat- és nemzetgazdasági kérdésekben, valamint képesek vállalt-gazdasági folyamatok elemzésére és irányítására.

Jogtudományi képzés:

A város legrégebbi felsőoktatási hagyományainak felélesztését jelenti a jogtudományi képzés megindítása, amely az ELTE Jogi Továbbképző Intézetével együttműködve 1994 szeptemberében indult.

Egészségügyi képzés:

A gazdasági fejlődés megtorpanásával, a növekvő elszegényedési tendenciákkal, a munkanélküliséggel párhuzamosan növekednek a szociális problémák, amelyek kezelésére, megoldásuk elősegítésére egyre nagyobb számú, jól képzett szakember közreműködésére van szükség. Az eü.-i képzés keretében diplomás ápoló és szociális munkás képzés folyik.

Új szakok indítása:

A SZIF a városi önkormányzat támogatásával megkezdte a további új szakok megindításával kapcsolatos munkát.

Az Európai Tanulmányok bevezetése a jelen feladata. Erre két formában is lehetőség van:

– önálló Európa Tanulmányok szak indítása

– a már meglévő szakok „nemzetközi” átstrukturálása

A tanulás mellett a főiskola hallgatóinak lehetőségük van szórakozásra és kikapcsolódásra is. Ezt biztosítja a számos rendezvény és összejövetel, amely a tanév során kerül megrendezésre és a város szórakozóhelyeinek főiskolásbarát árai és nyilvántartásuk.

* * *

MKT – Pécs

Az MKT a fiatal közigazdászok és a gazdasági felsőoktatás intézményeiben tanulóknak számára létrehozta az Ifjúsági Bizottságot, amely 1996-ban Pécsen is újalakult. Célunk szakmai konferenciák szervezése, tanulmányutak és ösztöndíjak támogatása, és egy klubszerű, baráti társaság kialakítása.

Az egyetemről öt percre a Baranya Megyei Szervezet irodáján 12 fős számítógéppark áll rendelkezésedre (ingyenes) Internet hozzáféréssel. Ezzel szeretnénk enyhíteni az egyetemi géppark túlszűfölségén – majd meglátod! Könyvtárunkat számos olyan tankönyvvel bővítjük évente – a tagdíjából –, amelyek egyébként nehezen hozzáférhetőek vagy túl drágák lennének az egyetemisták pénztárcájának. A tagoknak a kölcsönzés természetesen díjmentes! 2000-től működni kezd az Öreg Diák klubunk, amely a már lediplomázott tagok számára biztosítja egymás elérhetőségét és programjainkkal lehetőséget biztosítunk az értékes kapcsolatok fenntartására is.

Tagjainknak munkalehetőséget adunk rendezvényeinken (például: Baranya Megyei Közigazdászklub szervezése és lebonyolítása) és gépparkunkban, hiszen az erős elméleti képzés mellett a gyakorlat egyre inkább fontosabbá válik a frissen végzett közigazdásznál.

Egyre erősödő vállalati kapcsolatainknak köszönhetően immár 4 vállalatnál nyújtunk szakmai gyakorlatot azon tagjainknak, akiket az általunk szervezett kommunikációs és szakmai felkészítő tréningeken sikeresen részt vettek.

Ez a szervezet Neked és Érted van, hogy kipróbálhatsz, képezd és egyben jól érezd magad, miközben barátokat és értékes kapcsolatokat szerzel, és észrevétlenül részese leszel egy remek csapatnak, mely összetart és segíti egymást. Célunk az, hogy újra kerülj ki az egyetemről az ÉLET-be, hogy már tudj, mit akarsz, és ezt miképp érheted el. Az első éveseknek szóló bemutatkozó-rendezvény sorozatunkat rendszerint szeptember egyik hétvégéjén egy MKT-tábor formájában az Agro Hotelben rendezzük meg, ahova általában neves előadók várnak, szakmai és szórakoztató tréningeket is szervezünk. Erre a táborra – jelképes összegért és korlátozott számban – a gólyatáborban vagy irodánkban lehet jelentkezni.

Reméljük, felkeltettük érdeklődésedet, ha ennél többet szeretnél tudni rólunk, mihamarabb keress fel minket.

Címünk: 7621 Pécs, Czindery u. 6.

Martonyi János és Kovács László egy asztalnál a Közgázon

Két olyan ember vitáját hallhatták november 25-én a Tárca Tükör '99 sorozat keretében az érdeklődők, akik nagyon ritkán hajlandóak együtt közszerepelni. Ezért már magában az siker, hogy mindkét fél vállalta a megmérettetést, és hogy hallgatónk kedvéért éppen a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen tették ezt.

A Tárca Tükör a BKE Politikatudományi tanszékének programja, amely – mint azt Sándor Péter, a sorozat főszervezője elmondta – már hatodik éve működik. Az idei tanév során a program vendége lesz néhány miniszter, aki egy-egy ellenzéki képviselővel vitatkozva bemutatja minisztériumának munkáját.

Martonyi János külügyminiszter és Kovács László országgyűlési képviselő, pártelnök, frakcióvezető vitájára éppen a legjobbkor került sor, hiszen pár napja pattant ki a Jeszenszky-ügy és Orbán atombomba nyilatkozata sem robbant olyan rég. Volt tehát miről kérdeznie Havas Henrik riporternak, a vita vezetőjének. A kérdéseket a hallgatóság az előadás alatt papíron juttathatta el hozzá.

A Jeszenszky-kérdés megítélése nem hozta volna közelebb egymáshoz a két politikust, ha csak Martonyi mikrofonja nem lett volna túl rövid, és nem kellett volna Havas Henrik jobbján olyan közel csúsznia a baloldalon ülő Kovácshoz, hogy szinte összenyomták a riportert. Ez a kép végig jellemző volt politikailag is. Általában ugyanis hasonlóan ítélték meg az ügyeket, csak Martonyi kicsit pozitívabban, Kovács kritikusanban. Abban is teljes volt az egyetértés, hogy Jeszenszky hibázott, viszont Kováccsal ellentétben Martonyi szerint ez nem elég indok arra, hogy visszahívják.

Orbán atomfegyveres kijelentését nem támadta keményen Kovács, hiszen kollégája sietett felvilágosítani a közönséget arról, hogy mint külügyminiszter, 1996 novemberében Kovács maga is kiterő választ adott erre a kérdésre egy CNN-interjúban.

Torgyán utazik sokat vagy Ön keveset, miniszter úr? – hangzott a kérdés, melyre a már előtte is jó hangulatú közönség most egyenesen tapsviharban tört ki. Mindenki érezte: súlyos kérdéshez érkezünk. Martonyi rendkívül komoly és diplomátikus válaszában elmondta, hogy szerinte nemzetközi szinten ő átlagos mennyiséget utazik, és ezt számokkal is alátámasztotta. Kovács László magához húzta a mikrofont, és így szólt: Torgyán úr egyáltalán nem utazik sokat, sőt túl keveset. Jót tenne a Fradinak és a mezőgazdaságnak is, ha kevesebbet lenne itthon. Jól érezte a politikus, hogy a közönség vevő lesz erre a gondolatra, ekkor ugyanis tetőpontjára hágott a hangulat. Tapsvihar, nevetés... szinte csak Martonyi nem élvezte a poént.

A magyarságpolitikán sem tudtak igazán vitázni. Kovács támadta a kormányt, de semmi érdemlegeset nem tudott felmutatni. A vajdasági autonómia kérdésében Kovács szerint európai mintát kellene követnünk, azt azonban ő is elismerte, hogy ez igen sokféle lehet. Martonyi szerint óvatosnak kell lennünk, mert a belgrádi kormány nem szeret minket, ezt persze nem szégyelljük. Azt is elmondta, hogy ő nagy ismerője volt már a régi Vajdaságnak is. Abban teljesen egyetértett a két politikus, hogy Montenegró könnyen a Szlovénia, Horvátország, Bosznia, Koszovó sor következő tagja lehet.

Beszéltek az EU-s országjelentésről, amit a külügyminiszter mindenkinek olvasmányként ajánl. Kovács László sietett felsorolni a problémás területeket: romakérdés, korrupció, fizetési mérleg, egészségügy, nyugdíjreform, jogharmonizáció és környezetvédelem. Ennek ellenére mindketten a 2003. január 1-jei EU csatlakozást látják reálisnak.

Abban a kérdésben, hogy a kormány akart-e lapot venni, szöges ellentétben állt a kormánypárti és az MSZP-s vélemény. Kovács szerint a Fidesz meg akarta venni a Magyar Hírlapot. Martonyi szerint pedig csak a tulajdonos akarta eladni azt.

Sokaknak megfordult a fejében: vajon miért nem konfrontálódtak keményebben az egyébként egymással nem éppen baráti viszonyban lévő politikusok. Talán arra gondolnak, hogy előállhat az a helyzet, hogy Kovács miniszterelnökként, Martonyi pedig köztársasági elnökként kell, hogy elviselje egymást? Ez még a jövő zenéje. Reméljük, hogy sok hasonlóan kulturált és a közönséget is szórakoztató beszélgetést hallhatunk még a tanév során a Tárca Tükör keretében.

Győri Dávid – Takács József

Az MKT és az Ifjúsági Tagozat Beszélgetés Medgyessy Péterrel

Miért vállalta el az MKT elnökségét?

Régebben a Pénzügyi szakosztály vezetőségében vettem részt, majd az MKT alelnöke voltam. Előállt egy olyan helyzet, amiben a volt elnököt nem lehetett újraválasztani. Ekkor készült egy felmérés, aminek alapján kiderült, hogy a vidéki szervezetek és a különböző szakosztályok is szívesen látnának engem, mint elnököt. Ők tudták, hogy bár baloldali érzelmű és liberális gondolkodású ember vagyok, nem kötődöm konkrétan párthoz.

Elnökként mik a céljai?

A Közgazdasági Társaság is, mint minden civil szervezet Magyarországon igen nagy átalakuláson ment át az elmúlt tíz évben. A civil szervezetek jelenleg keresik a helyüket. Igazából a társadalom még nem tudja kezelni, hogy mi az a „civil szervezet”. Ennek megfelelően az MKT alapvető célja az, hogy legyen, hogy jól kamatoztassa a mögötte lévő körülbelül 100 éves múltat és egyfajta szellemi műhely legyen. Én ambicionálok, hogy a Közgazdasági Társaság próbáljon hatást gyakorolni a közgazdasági gondolkodásra és a magyar gazdasági életre. Ebben azonban van egy vita az elnökségen belül. Van, aki úgy gondolja, hogy a Társaságnak közvetlenül kéne tárgyalnia a kormánnyal. Én ezt a véleményt nem osztom. Szerintem egy civil szervezet független a hatalomtól és olyan gondolatokat hoz felszínre, amelyek nem megkerülhetők. Azaz nem javaslatot tesz, hanem hat a gondolkodásra.

Milyen fő erősségeit tudja megnevezni az MKT-nak?

Úgy gondolom, hogy az erőssége a tradicionálisában rejlik. Például azokban a rendezvényekben,

amelyeket már régóta minden évben megtartanak. Ilyenek az éves vándorgyűlések, amelyek nagy eseményei a közgazdász társadalomnak. Ezek a jó hangulatú összejövetelek nem csak szakmai, hanem emberi párbeszédre is alkalmasnak adnak.

Erőssége az MKT-nak az is, hogy szándékait képes megvalósítani és

egy vitatkozó szervezet, ami nagyon nagy érték.

Vannak-e gyengeségei a szervezetnek?

Azt hiszem, hogy a gyengéje az, hogy miután elég sok konkurens szervezet jött létre az elmúlt időszakban – sok civil szervezet jelent meg a társadalmi palettán – a Közgazdasági Társaság nem igazán mérte fel, hogy milyen versenyhelyzetben van. Ezért azt kezdeményeztem, hogy csináljunk egy felmérést. Kérdőíveket küldtünk ki a tagság részére, amiben megpróbáltuk megtudni mik a törekvéseik, szándékaik, mit szeretnének. Probléma volt az is, hogy nem volt az MKT műhelye eléggé bizonyos gondolatoknak. Ezért vetettünk föl olyan témákat, mint például az egészségügyi rendszer fejlesztése, amiben olyan összefüggések vannak, amelyeket csak együtt tudnak megoldani az orvosok és a közgazdászok és

hosszú időszakokat ível át, nem kötődik politikai ciklusokhoz.

Mik az MKT Ifjúsági tagozatának lehetőségei?

Rendkívül jó dolog ha az Ifjúsági tagozat úgy működik, hogy a fiatalos új gondolatok felszínre kerülnek és a fiatalok megszokják, hogy olyan közegben kell élniük és megvalósítaniuk a gondolataikat, amiben viták és ellentmondások vannak, ahol sokféle olyan ember találkozik, akik máshonnan jönnek és teljesen másképp közelítik meg a kérdést. A fiatalság óriási értéke a lendület, az akarás. Én azt gondolom, hogy az Ifjúsági tagozat nagyon jó, de nagy hiba lenne ha bezártan, izoláltan működne. Hiszen a Közgazdasági Társaságnak pont az az értéke, hogy ott az ember más körökből, más tapasztalattal rendelkező korosztállyal tud találkozni. Nagyon fontos tehát, hogy az ifjúság találkozzon a tapasztaltabbakkal, ugyanakkor az idősebbek is szembesüljenek azzal, hogy ők sem tudnak mindent. Olyan mértékben fejlődnek a gazdasági ismeretek, hogy egy közép korosztályú szakembernek is jól jöhet a fiatalok gyakran frissebb szaktudása.

Nem gondolja, hogy túl Budapesti központú az MKT?

Én azt gondolom, hogy egyáltalán nem. Engem is sokszor hívnak vidéki szakosztályokba és szervezetekbe előadást tartani, ahol mindig kiváló közönség fogad. A Vándorgyűlés esetében pedig külön kritérium, hogy ne Budapest legyen. **Milyen korábbi tapasztalatait tudja jól használni mint MKT elnök és szerzett-e már új tapasztalatokat?**

Az a fajta konszenzusteremtő képesség, amit miniszterként, politikusként, bankelnökként megszereztem nagyon fontos itt is. Amit itt tanulok az az, hogy az ember mind politikusként, mind bankelnökként elszakad egy kicsit a napi valóságtól és itt rengeteg olyan emberrel ismerkedem meg, akik számomra nagyon sok újat mondanak. (győri)

A tábornokot természetesen a helytartói palotában szállásolták el, Petőfi is itt kapott egy tágas, az udvar felé nyitott, csak faragott ráccsal elkerített, kellemesen hűvös szobát.

Hamarosan kiderült, hogy a Magas Porta nem véletlenül küldte Bemet Alappóba. A kömők arab és beduin dolgozói között egyre jobban nőtt a gyűlölet az idegen elnyomók, a törökök ellen. A török kormány úgy gondolta, hogy Bem – jóllehet gyakorlatát a barikád másik oldalán szerzte – alkalmas lehet a város megvédésére.

Petőfi sokat csatangolt a szegényes arab kunyhók között, és gyakran felkereste a beduinok sátrait is. Szabadságvágyukat magáénak érezte. A külváros szegényes teázójában összegyűlt fiatalok vezérüknek tekintették az idegen fiatalembert. Tizen közülük elhatározták, hogy a közelgő nagy beduin vásár napján fellájitják az elnyomottakat, megrohamozzák a várost, és kiszabadítják egy társukat, aki a városi tömlőcében raboskodott.

Bem másképp gondolkodott. Ő is érezte az elnyomók uralmának kegyetlenségét, de tapasztaltabb, világlátott ember lévén, a problémát szélesebb, európaibb horizontot átfogva vizsgálta. Tudta, hogy az orosz kolosszust csak a nyugati nagyhatalmak összefogása kényszerítheti a lengyel és magyar függetlenség elfogadására és a támadás stratégiailag csak dél, Törökország felől képzelhető el. Ehhez pedig, amennyire lehet, meg kell őrizni a Török Birodalom amúgy is gyenge lábán álló hatalmát minden belső zavargással szemben.

Ezért készült az érlelődő lázadás elfojtására. Különös, touloni gondossággal helyezte el őcska, még a múlt században öntött ágyúit, és ellenőrizte, hogy a kartácsal töltött ágyúk mellett a tüzerek éjjel-nappal égő kanóccal álljanak készenlétben.

Petőfi Sándor 1849–

Petőfi és Bem viszonya véglete- sen megromlott, amikor a költő „Palota és sátor” című verse a tábornok-pasa kezébe jutott. A vita hevében Petőfi hol azt mondta, hogy párbajra hívja ki és lelövi, mert ő meglehetősen tud löni, hol meg azt, hogy nem ő tépte le a tábornok homlokáról a babért, hanem saját maga.

Az egyre élesedő szópárbajt a szárnysegéd szakította félbe, jelelve, hogy megérkezett Európából a várva várt posta. A csomagban magyarországi újságok is voltak. Ezekre Petőfi csapott le, hóna alá kapta az újságköteget, szobájába rohant, és lázasan olvasni kezdett. A nagy késéssel megérkezett lapokból Petőfi megtudta, hogy felesége, Júlia szenvédélyes nőisége követelésének engedve egy, a karóramú pontossággal bevonandó orosz csapatok mellé beosztott osztrák tanácsadó Anton Hayer vele egy hivatalos jelentést, amelyben a tiszt tanúsítja, hogy látta Petőfi holttestét a csataterén. A „honvéd özvegye” azért ment később feleségül egy Horváth Árpád nevű tanárhoz, hogy ezt a mindenki által rosszalott viszonyt a tiszt házasság fátylával leplezze.

Az özvegyi fátyol illeten való felhasználása annyira elkésérítette a költőt, hogy ha már se szabadság, se szerelem, megesküdött, hogy kettészakítja lantja húrjait, és nem ír többet verset.

Hogy kissé megnyugodjon, ópiummal töltötte meg pipáját, elszívta, és elment a bazárba, ahol éppen a Török Déli Hadseregcsoporthoz tartott előadás az ostromot feszült idegállapotban váró katonák számára. Az éjszakát egy fiatal görög származású színész szobájában

töltötte. Hajnalban az ópiumtól és a rég nem élvezett szerelem gyönyörétől megittasulva megkérte a lány kezét. A színész nő kacagva beleegyezett. Magukra kapkodták ruhájukat, elszaladtak a kádihoz, felébresztették azzal a követeléssel, hogy adja őket össze. A szokatlan időpont ellenére a kádi nem ellenkezett, de kérte Petőfitól a betérést igazoló iratokat. Ezt azonban a határon elfelejtették kiállítani. Hiába esküdött a művész: a saját szemével látta, hogy Petőfi mohamedán.

– Kisasszony, ön eltéveszthette a vallást – akadémikusodott a kádi, és hajthatatlan maradt.

Petőfi bánatosan bandukolt haza. Bem már talpon volt. Minden pillanatban várta a felkelők ostromát. Amikor meglátta a zilált állapotban lévő költőt, arra gondolt, hogy meg kell mentenie a fiatal embert a várható mérszárlás látványától, vagy attól, hogy elessen a harcban, akármelyik oldalra áll is. Visszahívta a palota tornáca előtt felnyergelt lova mellett várakozó futárt, és a lepecsételt borítékot az elképedt Petőfi kezébe nyomta.

– Vidd el ezt a fontos jelentést Sztambulba. Irány: északnyugat, indulás: azonnal!

Petőfi mintegy félálomban engedelmeskedett. A kíséretül mellé adott fél szakasz lovassal együtt kilovagoltak a városkapun. Alig haladtak pár száz lépést, amikor megdördültek az ágyúk: megkezdődött az ostrom. Petőfi tudta, hogy a védők fognak győzni, hisz Bem a vezérük...

Amikor a sztambuli hadügyminisztériumban átadta a borítékot (az élelmezési létszámösszesítés

Jó teszt

A 24. órában is jó tudni, mi történt korábban. Erre szakmai és jogi megfontolásokból van szükség. A Magyar Nemzeti Bank, mint a pénzforgalom zavartalan működéséért felelős hatóság, a pénzforgalom folyamatosságának biztosítása érdekében a „Pénzforgalomról szóló 6/1997. (MK 61.) rendelkezését” két alkalommal is módosította az 1999/2000. év dátumváltásával kapcsolatosan:

• 1998 decemberében adta ki a 8/1998. (MK 116.) sz. rendelkezést, amely kötelező előírásokat tartalmazott az Y2K-probléma kezelésével kapcsolatban a hitelintézetek, illetve a hitelintézeti elszámolóházak számára.

• 1999 szeptemberében a Magyar Nemzeti Bank elnöke a 3/1999. (MK 80.) rendeletében átfogó próbafeldolgozásra kötelezte a Bankközi Klíring Rendszerhez közvetlenül kapcsolódó klíring tagokat. Az MNB az intézmények felkészülését, a kiadott rendeletek szigorú megtartását 1999-ben egyfelől helyszínen kívüli módszerrel, azaz dokumentumok bekérésével, másfelől helyszíni ellenőrzésekkel vizsgálta. Emlékezetes volt az 1999. október 5-15. közötti időszakban végrehajtott zsróteszt is, amely pozitív eredménnyel zárult: igazolta az érintettek magas fokú felelősség-tudatát a feladattal kapcsolatban.

A GIRO-teszt elrendelésének célja az volt, hogy az MNB meggyőződjön arról, hogy a közvetlen GIRO kapcsolódási ponttal rendelkező klíringtagok számlavezető rendszerei várhatóan működőképesek lesznek-e a „nulla pillanat” bekövetkezése után, tudnak-e működni az országos bankközi elszámolásforgalmi infrastruktúra legfontosabb összekapcsolt elemei. A modell úgynevezett végponttól végpontig zajló teszt volt: az intézmények számlavezetési rendszerétől az MNB számlavezető rendszeréig terjedt, a Bankközi Klíring Rendszer közbeiktatásával. A Magyar Nemzeti Bank a progresszív célorientált próbafeldolgozásról, tehát magáról a munka (teszt) megfelelő elvégzéséről a helyszíni ellenőrzéssel győződött meg. Ez azt jelentette, hogy az MNB revizorai az egyes intézményeknél – a teszt elkészítésének napján – a munkafolyamatokat (jövőírások, terhelések a teszt-számlán) figyelemmel kísérték.

A Közgazdasági Egyetem diákjai más vonatkozásokban is jó, ha tudják: az előre kidolgozott forgatókönyvek és értékelési szempontok, tehát maga a teszt a szóban forgó téma alapján akkor lehet sikeres, ha

• a helyszínen lévő revizorok megállapíthatják, hogy az ügyfél teszt-számláján „elvégzett” tranzakciókat az intézmény pontosan hajtotta végre;

• az átutalásokat rendben fogadták és indították a GIRO-ba, amit a GIRO Rt. zavartalanul figyelemmel kísérhetett;

• az MNB teszt-számlára (a végpontra) beérkeztek az intézményekből indított tételek.

A tesztben 55 közvetlen GIRO kapcsolódási ponttal rendelkező hitelintézet, takarékszövetkezet és lakás-takarékpénztár vett részt. Ismételt próbafeldolgozásra négy intézményt kötelezett az MNB a következő okok miatt:

• két intézmény a tesztre való jelentkezéskor nem közölte minden számlavezető rendszerét. A bejelentett rendszerek tesztje egyébként sikeres volt, így a pótteszt során csak a nem tesztelt számlavezető rendszereknek kellett részt venniük;

• egy intézmény esetében bizonyos részfeladat teljesítése – technikai, tehát nem a dátumkezeléssel összefüggő okok miatt – sikertelen volt, ennek ellenére a teljes folyamatot megismételték, aminek az eredménye pozitív volt;

• egy intézmény nem alakította ki megfelelően számlavezető rendszerében a teszt-környezetet. (A hardver, a szoftver külföldön található, és nem tudták elintézni, hogy a számlavezető rendszer 2000. január 04. napjára legyen beállítva.)

A végponttól végpontig történő tesztelés összességében sikeresen lezajlott, annak során dátumkezeléssel összefüggő hiba nem fordult elő. Ez a pénzforgalomra vonatkozó teszt azt bizonyítja, hogy mind az intézmények, mind az elszámolásforgalomban résztvevő MNB, GIRO Rt. megfelelően készült fel az évváltásra.

Az előkészületek során nemzetközi szinten is kitűnően vizsgázott a Magyar Nemzeti Bank. A jövő év első negyedévében beszámolunk a váltás mérlegéről.

A pénzügyi világ és a dátumváltás

1. Mit kell tudni a 2000. év problémájáról?

Az idősebb számítástechnikai berendezésekben és programoknál alkalmazott memóriatakarékos eljárás miatt dátumkezelési zavar léphet fel, mivel ezeken a gépeken az évszámokat csak az utolsó két számjeggyel jelölték. A gyakorlatban ez azzal jár, hogy 99 után 00 következnek, s a számítógépek ezt értelmezhetik 2000-ként, de előfordulhat, hogy 1900-ként is.

2. Kik érintettek a 2000. év problémája?

Elvileg mindenkit. Gyakorlatilag csak azokat a szervezeteket és vállal-

latokat, melyek széleskörűen alkalmaznak számítógépeket. Ők alapvetően érdekeltek abban, hogy programjaikat ellenőrizzék, és ha szükséges, cseréljék.

3. Milyen Magyarország helyzete?

Magyarország a kevéssé veszélyeztetett térségben helyezkedik el. A hetvenes esztendőkből és a nyolcvanas évek elején ugyanis nem valószínű, hogy a fejlett országokhoz képest kevésbé szötte át az élet minden területét az informatika.

4. Milyen a magyar pénzügyi szektor helyzete?

A pénzügyi szférában a nagyarányú, minőségi fejlesztések a kilencvenes évek közepén indultak meg, s ekkor már az alkalmazott programok zöme képes volt megfelelően kezelni a dátumproblémát. A bank-szektor egyébként is élen jár a felkészülésben: a hitelintézetek – a bankok, a lakástakarék-pénztárak, a takarékszövetkezetek, a hitel-szövetkezetek – már 1997 óta fáradoznak azon, hogy fennakadás nélkül, a megszokott szolgáltatásokat nyújthassák ügyfeleiknek a dátumváltás időszakában is. A bankközi elszámolásforgalmi rendszerek megfelelő működéséről is gondoskodtak a hatóságok. Az MNB felügyelete mellett a GIRO Rt. szervezett teszteket, amelyek bizonyították, hogy az átutalások megbízhatóan és pontosan érnek célba a dátumváltás időszakában is. Minden hitelintézetnek elemi üzleti érdeke, s egyben felelőssége a zavarok elhárítása, a folyamatos működés fenntartása.

5. Mi a pénzügyi hatóságok szerepe?

A Magyar Nemzeti Bank a jegybanktörvény értelmében védi a nemzeti fizetési eszköz külső és belső vásárlóerejét, kizárólagos joggal bocsát ki bankjegyeket és érméket, szervezi és szabályozza az országos pénzforgalmat, ellátja a devizahatósági feladatokat, vezeti a hitelintézetek és a kinstár számláit.

Az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet a hitelintézetek, befektetési vállalkozások, pénzügyi szolgáltatók és a tőzsdék zavartalan és eredményes működését segíti hatósági, szabályozási feladatainak ellátásával.

6. Mit tettek a hatóságok?

A Magyar Nemzeti Bank – a saját számítástechnikai rendszereinek felkészítésén túl – a pénzforgalomra és az elszámolásforgalomra vonatkozóan rendelkezésben írta elő a bankok, elszámolóházak teendőit a dátumváltással kapcsolatosan, a végrehajtást pedig rendszeres ellen-

élete és kora

-1871 (II. rész)

volt benne), már várta a hír, hogy a szultán katonái győztek, de Bem meghalt. A sok dicsőséges vereség után ez volt Bem egyetlen szégyenteljes győzelme.

A szeretett tábornok halála után Petőfi nem akart az isten háta mögötti Aleppóba visszatérni. Szép kézírása, valamint angol és francia nyelvtudása miatt a Hadügyminisztérium Nemzetközi Kapcsolatok Osztályára osztották be. Az NKO-nak szüksége volt ilyen emberekre, mert készülődött a nagy háború Oroszország ellen, amelyben Franciaország és Anglia támogatásáról, sőt fegyveres segítségéről biztosította a Portát. Petőfi, aki a háborútól, főleg, ha Ausztria is belekeveredik, hazája felszabadulását remélte, ha nem is lelkesen, de végezte a hivatali aprómunkát. Különböző irományok összefésülésében még újságszerkesztő korában gyakorlatot szerzett, és így szép kerek összefoglaló értékelések kerültek ki a keze alól.

Ekkor – először és utoljára – hazalátogatott Magyarországra; mégpedig a következőképpen: Magyarországon ebben az időben sok szélhámos, kihasználva a költő népszerűségét, Petőfi Sándornak adta ki magát; bekopogtak a nemesi kúriákra, sőt a módosabb parasztházakba is, hogy pár forint vagy csak egy jó vacsora erejéig kamatoztassák a költő iránti rajongást.

Kempen, a császári rendőrniszter természetesen tudott ezekről a csirkefogókról, de eszé ágában sem volt őket befogatni, sőt maga is beöltöztette egy-két ügynökét Petőfinek. Az ál-Petőfik egyrészt koptatták a költő dicsőségét, másrészt akaratlanul is jelezték a hatóságoknak, hol

fogadják szívesen a márciusi forradalom hőseit.

Az ál-Petőfik rendszertelen, Brown-féle mozgása óhatatlanul sok galibával járt. Előfordult, hogy ugyanarra a helyre egyszerre két Petőfi is érkezett, őket persze megverték és kidobták, és ezzel a többi kolléga üzletmenetét is rontották. Kevésbé felkészült Petőfik oda is elmentek, ahol a valódi is járt – márpedig sokfelé járt az országban. A kudarc itt is előre látható lehetett volna. A legidősebb, közel hatvanéves ál-Petőfi, aki fiatalabb korában már, mint ál-Csokonai is dolgozott, elhatározta, hogy véget vet a zűrzavaros állapotoknak, és megalapítja az ál-Petőfik szövetségét (ÁPSZ), összehívja kartársait, és hogy a konfliktusokat elkerüljék, érdekszférákra osztja fel az országot. Az alakuló ülés helyszínéül egy Kecskemét környékén a pusztában megbújó csárdát jelölt ki.

A bécsi rendőrség azonnal értesült a készülődő eseményről, sőt az ott dolgozó török hírszerző is rutinszerűen megtáviratozta az infót az isztambuli minisztériumnak. A még iktatásra sem méltó érdektelen jelentés ott kallódott valamelyik íróasztalon, amikor Petőfi kezébe került.

A költőt nagyon meghatotta dicsőségének és hírnevének ilyen torz megnyilvánulása is, és nem számolva a lehetséges következményekkel, elhatározta, hogy megismerkedik alteregóiával. Minden nehézség nélkül sikerült egy Alex Petersen névre kiállított dán útlevelet szereznie, és jegyet váltott az Izmail és Passau között közlekedő gőzösre. Dunaföldvárnál kiszállt, utazótáskájába rejtette kockás útiköpenyét, és gyalogszerrel nekivágott az ismerős és hön szere-

tett Kiskunságnak. Nem volt szüksége álöltözetre. Ha zsan-dárral találkozik, az bizonyára ál-Petőfinek nézi, és nem gondol arra, hogy egy ál-ál-Petőfivel van dolga.

Amikor megérkezett a csárdába, a gyűlés már a vége felé közeledett. A főszervező előkészítő anyagként már kiosztotta az elkerülendő helyek jegyzékét, a költő magyarországi utazásainak nagy fáradtsággal összeállított és meglehetősen pontos térképét, és a résztvevők között kisorsolták a koncessziós területeket. Hátra volt még az ÁPSZ elnökének megválasztása. A duhaj dalidóvá fajuló záróertekezleten hosszas vita után úgy döntöttek: az legyen az elnök, aki legjobban hasonlít az igazi Petőfire. A résztvevők egyenként elvonultak a kármentő előtt. Petőfi maga is beállt a sorba, és a szavazatok alapján a harmadik helyre került, holtversenyben egy másik hajdani vándorszínésszel.

Amikor a résztvevők szétszéledtek, hogy újabb diadalokat arassanak, duzzogó nemesek vendégszerető házában és hókeblű hajdonok budoárjában, Petőfi is útnak indult. A hajóállomásra már ismét dán utazóként érkezett meg. A hajó indulásáig még volt egy pár nap hátra. Szobát vett ki a fogadóban, és a pikolófiúval meghozatta az irodalmi lapokat. Az újságok tele voltak rosszabbnál rosszabb "Petőfi versekkel". Mindenki őt utánozta. A költő ismét megbizonyosodott arról, hogy az álmok nem hazudnak: híre-neve örökké él. A pocsék versetek görbe tükrében azonban azt is meglátta, hogy stílusa tovább úgysem lett volna folytatható, és örült annak, hogy egyszer s mindenkorra felhagyott a versírással.

(folyt.köv.)

Jelige: "Nagyúr leszek, mennykő nagyúr; föltéve persze: ha nyerek." (Petőfi: Sorshúzás előtt)

TALÁLKOZÁS KÁDÁR BÉLÁVAL

Nincs új a nap alatt

Az emberarcú globalizálódás mellett teszi le voksát Kádár Béla, akit december elején a Budapesti Közgazdasági Egyetemen díszdoktorrá avatták.

Egyik legdivatosabb kifejezéssé vált a globalizáció a gazdaságpolitikai polemikában világszerte. Ön is e témát választotta díszdoktorrá avatásán. Lehet-e újat mondani e kérdésben?

Előadásomban éppen arra világítottam rá, hogy nincsen semmi új a nap alatt. Több mint két évszázaddal ezelőtt Adam Smith felismerte, hogy a gazdasági erőforrások áramlásai korlátjainak lebom-

lása növeli a jólétet és világméretben is ösztönzi a fejlődést. Smith természetesen elsősorban a termékekre gondolt. Fél évszázaddal később List Frigyes azonban már azt is hangsúlyozta, hogy bár Smithnek igaza van, de a szabadság nem egyformán részesíti előnyben az összes érintettet. A folyamatok jótéteményeiből egyértelműen a legfejlettebbek, a legerősebbek, vagyis a legnagyobb alkuerővel rendelkezők profitál-

nak a legtöbbet. Ez persze egyben azt is jelenti, hogy a gyengék tovább gyengülnek. A globalizációról folyó vita közgazdasági szempontból tehát nem új, mégis érdemes odafigyelni rá, mert bár a probléma nem új, meg kell kísérelni új és újabb válaszokat adni rá.

Mit jelent Magyarország számára a globalizáció? Az ugyanis mindenki számára nyilvánvaló, hogy az ország – politikai és gazdasági – jelentősége csekély a folyamatok befolyásolásához.

Magyarország valóban a világ-gazdaság középsztályához tartozik. Azt sem szabad elfelejteni, hogy erre a szintre is igen magas külgazdasági érzékenység mellett jutott el a magyar nemzetgazdaság. Ez azt is jelenti, hogy alkalmazkodni kell a nagyok által diktált feltételekhez és a mozgásteret igen szűk. A mindenkori politika legfontosabb feladata éppen ezért az, hogy a lehető legnagyobb hatásokkal lavírozzon e szűk határok között, s megpróbálja óvatosan e korlátokat kitolni. A globalizáció egyre gyorsabban zajló folyamatában ez azt is jelenti, hogy a nemzetközi verseny mind inkább részévé válik a legkisebb gazdasági egység életének is. Olyan társadalom van kialakulóban, amelyben a „nyertes mindent visz”, s az ilyen verseny pedig azt követeli meg, hogy mindenek előtt a versenyképességet kell javítani. Tény, hogy ez nem a keynesi partícipációs modell, de egy Magyarország méretű nemzetgazdaságnak nincs választási lehetősége.

Vagyis mi a teendő a gazdaságpolitikában Magyarországon?

Különösen aktuális ez a kérdés most, hiszen a gazdasági minisztert olyan időszakban váltották le, amikor a makroszámok kedvezően alakultak.

A gazdaságpolitika feladata nem lehet más, mint a versenyképesség javítása. A nehézséget az jelenti, hogy nem lehet leszűkíteni a kérdéskört a pénzügyi jelzőszámokra, vagy ahogy mondta, a makromutatókra. Azok kétség kívül a legáttekinthetőbb mérőszámok, de semmiképpen sem kizárólagosak. A nemzetgazdasági versenyképességét olyan területek teljesítőképessége határozza meg, mint az államigazgatás működési sebessége, hatásfoka vagy döntési szakszerűsége. A környezetvédelem szintje a vármok eltűnése óta egyre inkább előtérbe került a gazdaságpolitika fegyvertárában. Említhetem továbbá az infrastruktúra fejlettségét is, amelybe természetesen egyaránt beletartozik a fizikai, a pénzügyi-kereskedelmi és humán infrastruktúra. Ráadásul ezek a szempontok egyidejűséget követelnek meg, a termékek életörbéje ugyanis ma már jelentősen lerövidült, a versenyben az időfaktor egyre nagyobb jelentőséget kap. Ahol tehát a gazdaságpolitika csak a tüneti kezelésre szorítkozik és a felsorolt mutatók egy csoportjára koncentrálnak, az az ország kihullik az isten tenyeréből.

Magyarország számára a nyitás az elmúlt évtizedben elkerülhetetlen volt, de tíz évvel ezelőtt történelmi mértékben is páratlan egyidejűséggel szakadt rá – és természetesen a térség többi országára – a politikai rendszerváltás, a gazdasági szerkezetváltás, a világgazdaság globalizálódása és a piacváltás.

Kertész György

Az interjú részletet a Figyelő szíves engedélyével közöljük. A teljes szöveg előreláthatóan a Figyelő karácsonyi számában jelenik meg.

* * *

örzi. Tájékoztatta ügyfeleit saját működési rendjéről, bejelentette, hogy 1999 decemberében, valamint 2000 januárjában szükség szerint pótlólagos, hitel nyújt a bankoknak.

Az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet külön beszámolóra kötelezte a felügyelete alá tartozó szervezeteket a 2000. évvel kapcsolatos előkészületeikről. Előírta, hogy az érintettek 1999. március 31-éig jelentésük, üzleti rendszereik készen állnak a folyamatos működésre a dátumváltáskor is, szeptember 30-ra pedig teljes mértékben meg kellett felelniük a 2000. év támasztotta követelményeknek.

Az MNB és az ÁPTF szoros együttműködve ellenőrzi, hogy a pénzforgalom legfontosabb szereplői miként készültek fel a dátumváltásra.

A hatóságok tapasztalatai szerint a hitelintézetek, elszámolóházak a kiadott rendelkezéseket, valamint elemi üzleti érdekeiket követve készültek fel a dátumváltással járó feladatok kifogástalan elvégzésére, hiszen a zökkenőmentes működés a hitelintézetek elemi üzleti érdeke.

7. Miért és mikor lesznek bankszünnapok?

Az MNB már előre meghirdette, hogy 1999. december 30-án, 31-én, valamint 2000. január 3-án könyvelési és pénztári szünnapot tart. A kereskedelmi bankok ezen időpontokhoz igazodhatnak, döntésükről – ahogy egyébként is szokásos az évszázad miatt – ügyfeleiket az országos napilapokban közzétett hirdetések útján tájékoztatják. A bankszünnapok lehetővé teszik, hogy a hitelintézetek elvégezzék az év végi zárást, az adatokat archiválják, majd a rendszereiket újraindítassák.

8. Szükséges-e készpénzt tartalékolni az év végén?

A hosszabb ünnepek előtt szokásos mennyiségű készpénznél többet

nem érdemes tartalékolni, mert csak kamatvesztés érheti a betétülajdonost. A Magyar Nemzeti Bank egyébként folyamatosan figyelemmel kíséri a forgalom készpénzigényének alakulását, szükség esetén elegendő készpénzt bocsát a bankok rendelkezésére.

9. Működnek-e az év végén a bankjegykiadó automaták?

A bankjegykiadó automaták folyamatosan, a más ünnep- és munkaszüneti napokon megszokott üzemi rend szerint működnek majd az év végén és az újév elején.

10. Lehet-e bankkártyával fizetni az év végén?

Az ünnepek idején, a banki szünnapok alatt is lehet majd kártyával fizetni, ezért sem érdemes a szokásosnál több készpénzt kivenni a bankból.

11. Az év végén, az újév elején előfordulhat-e, hogy a számlatulajdonos nem jut a pénzéhez?

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint nem alakul ki olyan helyzet a jelzett időszakban, melyben a számlatulajdonosok nem férnek hozzá betéteikhez, folyószámlájukhoz. A bankok akkor is lehetővé teszik a hozzáférést, ha az elektronikus rendszerben valamilyen zavar támadna.

12. Biztonságban vannak-e a vállalkozások, magánszemélyek betétei, követelései?

Igen. A bankokban elhelyezett betétek biztonságban vannak. A többszörös biztonság részeként a bankok 1999. év végén a betét- és hitelállományok adatait a szokásos eljárásokon túlmenően is rögzítik, dokumentálják, azért, hogy az ügyfelek pénzt semmilyen veszteség ne érhesse.

Hasznos tudnivalók

1. Pénze biztonságban van a magyar bankokban, nem érdemes a kamatvesztésért is vállalva a szükségesnél nagyobb mennyiségben készpénzt tartani.
2. A bankjegykiadó automaták folyamatosan, az ünnepek alatt és munkaszüneti napokon is üzemelnek.
3. Vásárlásnál a megszokott módon használhatja bankkártyáját és csekkfüzetét
4. Ha az év végét külföldön tölti, érdeklődjön meg, hogy a helyi bankjegykiadó automaták elvégzik-e a pénzváltási műveletet ebben az időszakban.
5. A folyószámlákról továbbra is, a korábbi megbízások alapján zavartalan lesz az esedékes átutalások, közüzemi díjak teljesítése
6. Ha további kérdései vannak, forduljon számlavezető bankjához.

MAGYAR NEMZETI BANK

Internet cím: www.mnb.hu

Ez a karc volt a végső?

(III., befejező rész)

A termelés növekedési korlátai miatt hatalmas "főlős" tőkek gyűltek fel, és a realgazdaságból kicsapódva, a spekuláció csatornáiba özönlöttek. A részvény- és ingatlanpiacok szárnyalásától megmámorosodva ipari és kereskedelmi társaságok is bekapcsolódtak a hazárdjátékba, nyereségük, sőt forgóalapjuk terhére. Cégek és magánszemélyek tömegesen vettek fel kölcsönöket értékpapír-vásárlásra a bankoktól, és rövidesen az a furcsa helyzet állt elő, hogy a tőkefölösleg nyomán támadt spekulációs láz tőkehianyot okozott, kiszárította a pénzforrásokat. Emelkedtek a kamatlábak – New Yorkban például az 1925 januári 3,32 százalékról 1929 márciusáig 9,8 százalékra –, elakadtak a normális hitelmechanizmusok, termelési célokra szinte lehetetlen volt pénzt szerezni. De nem is lett volna értelme a termelést erőltetni, amikor a tőzsdék elszívták az árupiacokról a vásárlóerőt. Halmozódtak a rak-tárkészletek, az 1929 júniusi (!) csúcs után hanyatlani kezdett az ipar – például az acélgégyártás –, jelentősen csökkent a megrakott tehervagonok száma, süllyedtek a személyi jövedelmek és az árak. Szembetűnő, hogy a gépkocsipar kibocsátása az 1929 márciusi 622 ezer egységnyi csúcsról szeptemberben 416 ezerre esett – éppen akkor, amikor a rész-

vénypiaci árfolyamok rekordmagasságra kúsztak!

Végül is: miért?

A válság okainak alapos elemzésére itt nincs mód; csupán néhány mozzanat kiemelésére szorítkozunk, részint összefoglaló jelleggel.

Az 1929-es válság vizsgálatok feltűnik – és el is takarhatja az okom mélyebb rétegét – a vásárlóerő elmaradása a megnövekedett termelési kapacitásoktól, a piacok szűkössége a magas termelékenységgel, nagy munkaintenzitással előállított árutömeghez képest. Ez a konfliktus már a stabilizációs időszakban és a boom alatt is mindvégig jelen volt, bár a kevésbé éber tekintetek elől elrejtette az izgalmas felszíni pezsgést.

Két jellemző számadat: a huszas évek Amerikájában a tartós fogyasztási javak termelése – amelyen a boom tulajdonképpen alapult – évente átlag 6,4 százalékkal nőtt, a fél- vagy nem tartósaké viszont (ruházat, élelmiszer) csupán 2,8 százalékkal. A fogyasztási javak terén a tartósak felé való eltolódás többek között a részletfizetésnek tulajdonítható: ez az a nagy találmány, amely áthidalni látszik az ellentétet a kapacitások és a vásárlóerő között. Persze, csak pillanatnyilag hidalhatja át – amennyivel megnöveli a mai vásárlóerőt,

annival csökkenti a holnapit, és a szerkezeti problémákat nem hárítja el. Az aránytalanság a boom alatt gyorsuló ütemben fokozódott, és a befektetéseket a tőzsde felé terelte. A lázas spekulációs kereslet felhajtotta az árfolyamokat a csillagokig, a tőzsde önmozgása elszakadt a realgazdaságtól. Minél nagyobb volt ez a szakadás, annál könnyebben boríthatta fel a gazdaság szekerét a véletlen, bármilyen előre ki nem számítható tőzsdei kisiklás, és annál szűkösszerűbb volt, hogy ez a véletlen elkövetkezzék. A tőzsde nem oka volt az összeomlásnak – szerep "csupán" a detonátoré.

Milyen tanulságokat vont le a történetből az elmélet és a gazdaságpolitika? "1929-ben gyengült a hit a laissez-faire-ben" – írja Galbraith. A keynesi csapat és az élre került politikai gyakorlat éjjeliőr-állam helyett olyan államra törekedett, amely aktív újraelosztással pótolja a hiányzó keresletet, leaszítja a munkanélküliséget, visszatéríti a "főlős" tőkéket a termelésben. A hetvenes évek óta tudjuk: ez a megoldás sem az igazi. Meglehet, hogy a ciklikus katasztrófák végső okait nem az elosztás szférájában, de talán nem is a forgalomában kell keresni.

Rozsnyai Ervin
a BKE volt tud.főmunkatársa

Mire jó egy díszdoktor?

A kilencvenes évek elején az Oxford-i Egyetem komoly politika nyomás ellenére sem volt hajlandó díszdoktorrá avatni egykori diákját, Margaret Thatcher-t. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem viszont – politikai nyomás híján is – díszdoktorrá választotta Németh Miklóst, a rendszerváltás előtti utolsó magyar miniszterelnököt. Mi a baj ezzel a döntéssel általában, és különösen 1999 decemberében?

A díszdoktorrá avatás – a szó széles értelmében vett – csereügylet. Egy egyetem díszdoktorrá fogadhat valakit, akinek a tudományos teljesítményét kimagaslónak ítéli, és a tudós díszdoktorrá fogadása által az egyetem szakmai reputációját növelni tudja. A Közgáznak is vannak ilyen díszdoktorai, például John Harsanyi (Berkeley), Tibor Scitovsky (Stanford), Kornai János (Harvard) vagy Bródy András (MTA Közgazdaságtudományi Intézet).

Egy egyetem díszdoktorrá szokott fogadni olyan személyeket is, akik különösen jelentős anyagi vagy szervezeti-kapcsolati hozzájárulást nyújtottak az egyetem fejlesztéséhez. Azaz, növelték az egyetem anyagi-szervezeti tőkét. Ilyen típusú díszdoktor a Közgáznak Thomas Pieper (Harvard Business School), Thomas Chambers (London Business School) vagy éppen George Soros. Ezek a személyek tényleg elévülhetetlen érdemeket szereztek az egyetem revitalizálásában és a nemzetközi közgazdászképzésbe való bekapcsolásában. Németh Miklós nem tartozik a fenti kategóriák egyikébe sem. Akkor viszont miért választotta meg a Közgáz a hazatérni készü-

lő szocialista politikust, az MSZP lehetséges miniszterelnök jelöltjét, és miért tette ezt éppen most? Németh Miklós jelentős érdemeket szerzett a rendszerváltás körüli időkben, az elmúlt rendszer lebontásának egyik hőse volt. Mint a Közgáz volt tanára, megérdemelhetett volna valamilyen elismerést egykori alma materétől, mondjuk a kilencvenes évek elején. Ez akkor semmilyen visszatetszést sem keltett volna. Németh Miklós díszdoktorrá avatása azonban itt és most teljesen más akusztikával bír. Egyértelmű politikai üzenet ez a társadalom és a kormányzat számára.

Az egyetemek autonómiát követelnek, vagyis azt, hogy a mindenkori hatalom ne avatkozzon bele a működésükbe. Ha azonban az egyetem autonóm akar maradni, akkor ő sem avatkozhat bele a politikai erő harcaiba. Szerintem a Közgáz még akkor sem választotta volna díszdoktorává Németh Miklóst, ha azt az egyetem minden polgára kivont karddal követelte volna. Am semmi sem áll távolabb az igazságtól, mint az, hogy az egyetemi közösség egésze támogatná az új díszdoktor megválasztó egyetemi tanácsot. Az állam semlegességének az eszméje a modern politikai filozófia egyik sarkalatos eszméje. Azt követeli meg, hogy az állam világnézeti kérdésekben ne foglaljon állást. Ez azt jelenti, hogy az államnak tartózkodnia kell attól, hogy helyeslését vagy éppen rosszsallását fejezze ki világnézeti, magartások és gyakorlatok, életmódok iránt. A Közgáz állami egyetem, tehát – tetszik vagy nem – politikailag semleges kell, hogy maradjon. Az

egyetem tagjai természetesen szabadon nyilváníthatnak véleményt politikai kérdésekben, de az egyetem mint állami intézmény nem képviselheti még a vezetőinek vagy a vezető testületeinek a politikai nézeteit sem. A Közgáz mint egyetem nem avatkozhat bele a politikai küzdelmekbe. Németh Miklós díszdoktorrá avatása sérti az egyetem semlegességének az eszméjét, és ezért – deontológikus szempontból – helytelen.

Mit adhat egy politikus egy egyetemnek? Természetesen politikai tőkét, amit esetleg erőforrásokra lehet váltani, ha eljön a megfelelő idő. De eljön-e az az idő? Nem tudhatjuk. Biztosabb dolog a deontológikus etikát követve ragaszkodni az egyetem semlegességének az eszméjéhez.

Zsolnai László
egyetemi docens

Zsolnai tanár úr elismeri Németh Miklós érdemeit, és jogosnak éreztetett volna kitüntetését a kilencvenes évek elején. Most, kilenc évi EBRD alelnökség vajon miért törölte volna el az egykori miniszterelnök érdemeit? Az egyetem autonómiája, az állam semlegessége, a politikailag semleges egyetem (kiemelés Zs. L.-tól); azt hiszem, éppen ez valósul meg, amikor tavaszi, 28 igen, 1 tartózkodás, ellenszavazat nélküli döntését az Egyetemi Tanács a napi politikán felülemelve nem változtatta meg (bb).

Németh Miklós díszdoktori avatása december 20-án délelőtt 10 órakor lesz a III. előadóban.

Egy úttal: DUNA CLUB!

Amennyiben a Malév menetrend szerinti járatain utazol, bónuszpontot kapsz és már egyszeri utazással beléphet a Malév Duna Club törzsutasai sorába. Minél több bónuszpontot gyűjtesz, annál értékesebb kedvezményekben részesülsz. Pontegyenedet lekérdezheted az Interneten egy személyes PIN-kód és a törzsutas kártyán található Duna Club azonosító kód együttes alkalmazásával.

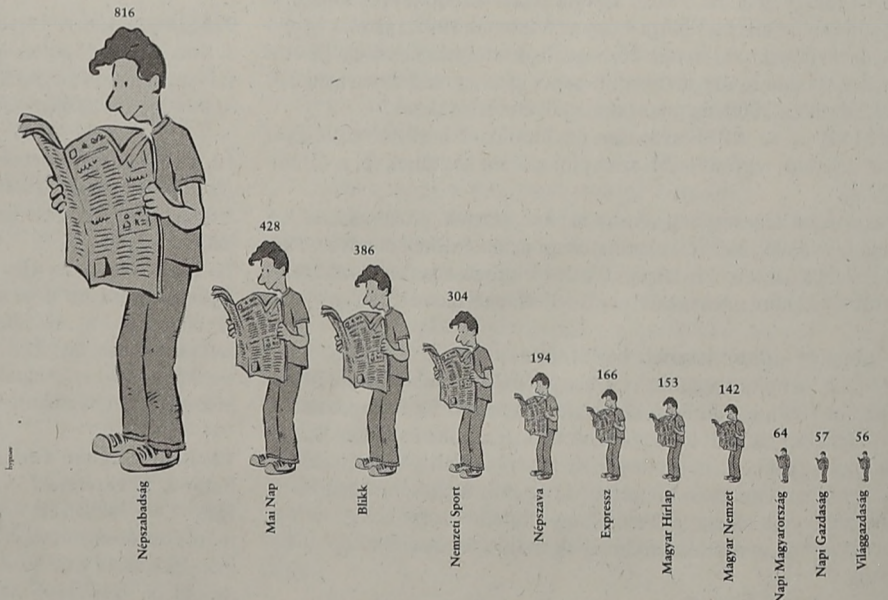
MALEV Hungarian Airlines
Szárnyakat adunk vágyaidnak

Bővebb információ a Malév Duna Club Törzsutas Irodában:
1051 Budapest, Apáczai Csere János u. 19. • Tel.: 235 3580, fax: 266 5753

A legolvasottabb

Az országos napilapok olvasótáborára

Ezer főben kifejezve (Forrás: SZONDA IPSOS POPPY, 1998/IV. – 1999/I. negyedév)

A Népszabadság a legnagyobb példányszámú és legolvasottabb országos napilap. Mindennap nagy terjedelemben nyújtunk híreket, elemzéseket az olvasóknak a nemzetközi és hazai piactudásokról, a kül- és belpolitikáról, civil információkról, kulturális rendezvényekről és sporteseményekről.

A Népszabadság a hasznos és nélkülözhetetlen információk és tudnivalók mellett kellemes kikapcsolódást is szeretne nyújtani olvasóinak. Ezt szolgálják **állandó, ingyenes, színes mellékleteink:** a heti tévéműsort is közlő **Népszabadság Magazin** péntekenként, **ComputerTechnika** keddenként, és minden szerdán egymást váltva **Szín & Vonal** lakberendezési, **Gyógyász** egészség-, **Kerékvilág** Extra autós, **Ízözön** gasztronómiai magazin, Frank Júlia konyhájával.

NÉPSZABADSÁG

Magyarország legkedveltebb napilapja

a 2000. év küszöbén

Beszélgetés **Dr. Rubovszky András**sal,
a Magyar Szállodaszövetség elnökével,
a Danubius Hotel Gellért igazgatójával

„A szálloda és a vendéglő nem elegendő ahhoz, hogy turizmus legyen egy régióknak vagy egy országnak, de jó szálloda és jó vendéglő nélkül nincsen turizmus,” ismertette mottóját Dr. Rubovszky András. Ez a szerves összefüggés komplex módon meghatározza a szállodaipar jelenlegi és jövőbeli helyzetét mind gazdasági-társadalmi, mind kulturális és környezeti szempontból. Interjúalanyunk a szakma jeles képviselőjeként átfogóan szemlélte mindezen szempontokat.

A mai idegenforgalomnak az alapjait húsz-huszonöt évvel ezelőtti változások teremtették meg, abban az időszakban, amikor 300 millió dolláros hitel fölvételével megépítették a dunaparti szállodákat, az új Ferihegyi Repülőtérrel és felújítottak számos más szállodát is, és ezzel „a világpiacra is eladható” magyar turizmus jött létre. A kilencvenes évek a nagy tulajdonváltások jegyében teltek, részben a privatizáció, a vállalati és SZOT-üdülok, illetve munkásszállók átalakulása folytán, valamint számos új kisebb panzió, vendégház és szálloda építése során. Ennek következményeként 1990 és 1998 között mintegy kétszeresére nőtt a magyarországi szállodai kapacitás, és a magyar turizmus bevételei ugyanakkor megháromszorozódtak, adott rövid történeti áttekintést az igazgató úr.

Az utóbbi tény bizonyítja azt, folytatta, hogy a turizmus bevétele korrelál a szálláshelyek számának emelkedésével, mint bárhol a világon, míg ez nem mondható el minden esetben a turisták számának növekedésével kapcsolatban. Ennek tudatában vannak a külföldi befektetők is, ezért Magyarországon az elkövetkező három-négy évben szállodaépítési boom várható, ami eredményeképpen újra megduplázódik a szállodai férőhelyek száma. Vidéki viszonylatban 30-40%-os növekedés várható és további örvendés tényező a kastélyok egyre nagyobb arányú restaurálása és négy-öt csillagos szállodakénti hasznosítása. A kezdetekben befektetésekkel szemben mindezen befektetések a magánszféra elhárítását és optimizálását tükrözik a magyar gazdaság további fellendülését tekintve, valamint Magyarország jelentőségének növekedését a régióknak belül.

További fejlődési lehetőségek mutatkoznak az ország természeti adottságainak és más turisztikai vonzerejének szélesebb körű kihasználása és a szükséges infrastruktúra fejlesztésében, hiszen jelenleg a szállodaépítés 80%-a Budapestre koncentrálódik. Jó jelek már most is mutatkoznak intézményi és befektetői oldalról egyaránt.

Külön figyelmet érdemel a magyarországi termál-víz kihasználtság ügye. Messze alulmúlja a természeti kincsünk hasznosításának foka a lehetőségeket, és ebben az orvosi társadalomnak is jelentős szerepe van. Dr. Rubovszky Andrásnak e tekintetben meggyőződése, hogy a

gyógyfürdők mozgásszervi bántalmak gyógyítására való felhasználása kisebb terheket róna a jelenlegi gyógyszeres kezelésnél az egészségügy finanszírozására. Az infrastruktúra fejlesztése ilyen szempontból is fontos kérdés,

dés, és a jogi háttér is igényel némi tisztázást. Ezeknek a tényezőknek a pontos figyelembevétele és fejlesztése nagymértékben befolyásolja a beruházási kedvet az ágazatban.

Az idegenforgalom szempontjából mérőszámok tekinthető az a kormányzati törekvés, amely a magyar nemzetkép formálására irányul, „aminek felépítését a mai magyar identitásunkra kell alapozni,” és ami turisztikai szempontból márkaértékűvé válik. Ezért a hagyományos néprajzi jegyek és a természeti környezet megőrizendők és ezek mellé kell beemlíteni az ezeréves magyar kultúrát és történelmet, a gyógyfürdőket, a turisztikai lehetőségeket, a pénzügyi és gazdasági központból adódó lehetőségeket. Magyarország modernitása részben ezen is alapul, nemcsak a legkorszerűbb technológiák gyors átvételén, hiszen „a vendég egész nap hajlandó nézni a gyönyörű Felső-Tisza folyását, szívesen járja a borpincéket,” de azután szeretné a modern technológia által megteremtett komfortot és minőséget élvezni.

A magyar turizmus jövőjének szempontjából meghatározó fontosságú országunk európai integrációs törekvése. Magyarország 1991 óta társult tagja az európai uniós idegenforgalmi szervezeteknek, így az Európai Parlament Idegenforgalmi Bizottságának, a HOTREC-nek (Hotels, Restaurants & Cafés in Europe) és az Európai Utazási Irodák Szövetségének. Magyarországon kívül Norvégia és Svájc társult tag még ezekben a szervezetekben.

„A turizmus nem EU kompetencia,” magyarázza Dr. Rubovszky, „hiszen a turizmusnak nincsen az EU-n belül egységes szabályozása, azt minden ország maga elve szerint szervezi, de vannak olyan kötelezettségek az EU-n belül, amelyek a turizmusra vonatkoznak.” Mintegy százötven ilyen szabályozás létezik (statisztikai, környezetvédelmi, biztonsági, humánpolitikai, szabad verseny támogató stb), „amit több, mint illik betartani.” Ezeket magyar vonatkozásban ismerik és betartják,

bár a jelenlegi helyzetben az összerurópai törekvés az, hogy az EU „túl szabályozását” korlátozni próbálják. Magán az EU-n belül sincs egységes szabályozás minden viszonylatban, például nincs egységes szállodai klasszifikáció, nem lehet egységesen szabályozni az utazási irodák és szállodák együttműködését, nincs egységes szabályozás a dohányzásról, hiányzik az egységes turisztikai statisztikai rendszer, bár ez már kialakulóban van. Lemaradásunk tehát nincsen jogi téren, amiben viszont nem vagyunk versenyképesek az a magyar szállodák biztonságtechnikai állapota, a katasztrófa és tüzelhárítás, bizonyos egészségügyi előírások, illetve a szálláshelykapacitás megkívánt nagyságrendje. Összességében azonban elégedett a Magyar Szállodaszövetség elnöke és nyugodtan tekint az EU csatlakozás elé turisztikai szempontból, mert látja, hogy „az elkövetkezendő három évben el tudunk jutni arra a

rierjé, ezen kívül az elméleti kutatások eredményeit szívesen használják fel a gyakorlatban. Az igazgató úr elismeréssel szövegezte a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Turizmus Tanszékének tevékenységéről, amely a hazai turisztikai képzés egyik kiemelkedő műhelye. A szakirányú képzettségű közgazdászok első sorban a közép- és felsővezetés pozícióira számíthatnak, hiszen a közgazdasági, pénzügyi ismeretek, az elemző készség és a stratégiai látásmód elengedhetetlen feltétele a sikerességnek. Nagy kihívást jelent e szempontból a nagy nemzetközi szállodavállalatok budapesti részvétele. Ezek managementje sokkal kevésbé épül külföldi munkaerőre, mint máshol a térségben, és a magyar szakembernek akkor lesz leginkább „jó érzése, ha tudja, hogy ezeknek a szállodavállalatoknak habár amerikai a budapesti igazgatója, New Yorkban, Dubaiban, Frankfurtban és Tokióban is van magyar igazgatója”, mondta Dr. Rubovszky.

Dr. Rubovszky András 1992-ben Pro Turismo díjat nyert, majd 1994-ben a Magyar Szállodaszövetség Marencich Ottó emlékplakettjét kapta, a Portások Aranykulcs Szervezetének tiszteletbeli tagja, a Chaîne de Rotisseurs Magyarországi Szervezetének alelnöke, továbbá számos rangos nemzetközi és hazai mozgalomnak tisztségviselője, így a Széchenyi István Társaság főtitkára tizenkét éve. A Páneurópai Mozgalom elismerésének jeleként a Diploma Honoris Causa oklevelet adományozta neki, és a Lions Clubnak is aktív tagja.

kínálati szintre, amely szükséges.” Ugyanakkor arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy belépésünk első pillanatától a világ legnagyobb belső piacának a tagjai leszünk, hiszen „Lisszabontól Záhonyig és északtól délig egy belső turisztikai piac részeseivé válunk.”

Mindezen tényezőket figyelembe véve nem kétséges, hogy a jövő kialakításában döntő szerepük lesz a szakmabeliek új generációjának is. Ennek formálásában Dr. Rubovszky András személyesen is részt vesz a Budapesti Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola docenseként. Hangsúlyozta, hogy a szakma és a turisztikai képzés között szoros együttműködés áll fenn, mind az oktatásban részt vesznek, mind a gyakorlati munkalehetőségekkel és szakdolgozatok támogatásával segítik a fiatal szakemberek kar-

Ennek minden szempontból megvan a létjogosultsága, mert a Magyar Szállodaszövetség tudatosan készült ennek az időnek az elővetelére, hiszen 1992-ben egy amerikai társasággal együttműködési szerződést írtak alá, amelynek keretében 1992 óta 640 magyar fiatal szállodai szakember dolgozott 12-18 hónapot az USA valamely szállodájában. Hazatértek ezeket a tapasztalatokat a hazai piacon alkalmazták. „A mai pályakezdekre jellemző, hogy sokkal nagyobb és tágabb jövő áll előttük,” mondta az igazgató úr, „nemcsak a nemzetközi piacon jelenlévő szállodák számának növekedése miatt, hanem a belső turizmus jelentőségének növekedése miatt is,” hangoztatta optimizmusát tükrözve Dr. Rubovszky András.

Csernelházi

Tudatbázis fejlesztés

Az Európai Unió 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram (1999-2002) december 7-én információs napot rendezett a *Humán kutatási potenciál és a társadalmi-gazdasági tudatbázis fejlesztése* című horizontális programjáról az ELTE TTK Lágymányosi úti új épületében.

Az információs nap témája a pályázható kutatási, együttműködési lehetőségekről és támogatásokról való tájékoztatás. A programot meghívott szakértők mutatták be.

Ami örök

„Mindkettőnknek van mit megköszönni És megbocsátani.”

Köszönöm

A dicsőség ragyogását
Minden csepp vért és minden csepp illatot
A fák és a csillagok suhogását
A tompa házfalat és a fönnefedt Napot
Nyöszörgő áradatát egy másik világnak
– És hogy egész nap a forróságtól reszketek –
Mindent ami életet ad s ami halott
A kaszált füvet, minden felszántott csillagot
–
És hogy nem Te vagy a virradat,
De Te kelted a Napot.

Megbocsátom

A dicsőség ragyogását
Minden csepp vért és minden csepp illatot
A fák és a csillagok suhogását
A tompa házfalat és a fönnefedt Napot
Nyöszörgő áradatát egy másik világnak
– És hogy egész nap a forróságtól reszketek –
Mindent ami életet ad s ami halott
A kaszált füvet, minden felszántott csillagot
–
És hogy nem te vagy a virradat,
De Te kelted a Napot.

Jelige: Mégis

Stílushiba

a fűben elhaló árnyak,
a hegyre boruló ablakok
kevés a füst, a bor,
és több, még több a hús

hús, harminc, negyven fekete
holdban úszó költői kép
minden felhő rajtam ég
agyam eldobom, megint

Caligula, 39,8 °C

vér szava, tűz szava
száz zivatar
ég szava, földanya
majd betakar

vizgálad arcodat
hiába hát
nem látsz te abban
nagyobb hibát

hitedből kilépni
már sose fogsz
százszor is próbáltad
körbe forogsz

nem akarsz játszani
örömd fáj
sorvad a tudó
dagad a máj

jelige: költőcske

Előző számunkban az Orpheusz és Eurüdiké pályázat a Petőfi Sándor élete és kora jelégével jelent meg. A helyes jelige: Bandi

ANGYAL ÁDÁM:

A szakértelem megszerzése*

A diploma írásos bizonyíték arra, hogy tulajdonosa felkészült a magasabb állások betöltésére. Elvart kötelessége ezért minden feltörekvő embernek, hogy diplomája legyen. Az, hogy állatorvos, kertész, kohómérnök vagy jogász, nem igazán játszik szerepet abban, hogy mi mindennel kell foglalkoznia. A diploma rendeltetését tekintve általános jogosítvány, aminek birtokában némi anyagi ráfordítással bármilyen más diplomát és fokozatot is meg lehet szerezni. Így születnek a növénygyász-közgazdák, a vegyipari szakállatapolók, a biológia-hegesztő szakos szakmérnökök és a jogász képzőművészek.

A diploma maga az oktatásipar terméke. Elkészítésének műfaji szabályai vannak. Aki ezt megtanulta, akármiből képes diplomadolgozatot írni. Azt, hogy melyik egyetem és melyik tudományág képezi az írásmű alapját a szakzsargon és a hivatkozott könyvek jegyzéke alapján lehet eldönteni. Ennek következtében a másod- és harmaddiplomát szerzők gyakran adják be első írásművüket egy másik tanintézetbe, annyi változtatással, hogy az új tudományágnak megfelelő elméleti fejezetet is beiktatnak.

A diploma alapvető célja hármast lehet. Egyrészt itt nyílik komoly alkalom a tudomány aranykönyvét gazdagítani olyan új felismeréssel, amely eddig a tudóstársadalomnak nem jutott eszébe. Ilyen diplomát készíthetett volna pl. Einstein. A második lehetőség a tanintézeti igények kielégítése, azaz a bírálóknak tetsző dolgozat elkészítése. Elvileg ez a tanultak elsajátítása és alkalmazása. Gyakorlatilag célravezetőbb, ha az opponensek könyveiből vett böles idézetek közé némi kitöltő szöveg kerül. A harmadik lehetőség: belépni az ÉLETbe. Ezt a fenyegetést a tanévnyitói és diplomaosztó ünnepségek szónokai szokták megtenni, mintegy utalva arra, hogy ami eddig volt, az nem élet. Az életbe való átlépés első próbája a diploma: mit lehet vele kezdeni, ha már megvédte a hallgató?

Amennyiben a diploma készítője számára üzletileg is hasznosítható termék, akkor a jelölt sikeresen abszolválta tanulmányait és némi indulókével tud belépni az eltartottak csoportjából az adófizetőkébe. Ennek megfelelően a diploma árucikk, amit ha az üzleti életben nem tud valaki hasznosítani, akkor az első üzleti tapasztalata a kudarc. A diplomáért kapott oklevél növeli az egyének eladhatósági értékét, de emellett magát az írásművet is el lehet adni. A sikeres vizsga tehát két részből áll. A megvédett és el is adott diplomadolgozat jelenti az

életképességet. Egyes, a korszellem iránt közömbös egyetemek a diploma eladhatóságát nem tekintik célkitűzésnek. Ezzel tartós sérüléseket okoznak hallgatóiknak: közülük kerülnek ki az élethetetlen tanárok, orvosok és más, tartósan a közönség kegyelemkenyerén, azaz az adófizetők pénzén élő tojásfejűk.

A diplomák kettős hasznosítására nemcsak a hallgatók, de az egyetemek és főiskolák oktatói is készülnek. Példának okáért említsük a színpíszhallgatók nagy próbatételét, a diplomatervezés-készítést, amikor többévi, egyetemi tanulmányoknak nevezett társasági élet

Mindenekelőtt a feladat legyen alkalmas arra, hogy azonnal eladhatóságot, vagyis legyen érdeklődés a terv iránt. E tekintetben az ezoterikus igények szóba sem jöhetnek, csakis a fizetőképes kereslet számít. A tervkiíró grémium valódi elhivatottsága ennek megfelelően az ólósón megtervezhető és drágán eladható megrendelések felhajtása. Mire a tervpályázatok kiírása esedékes lesz, az ilyen feladatokból csinos kis bukétának kell összeállnia.

A második szempont az elsövel azonos, de némi engedménnyel. Elképzelhető ugyanis, hogy va-

A független és böles tanári testület a diplomatervekben megtestesülő üzleti lehetőségeket oly módon alapozta meg, hogy mindannyian igazgatósági, felügyelőbizottsági tagok vagy tanácsadók, szakértők mindazon kompetens tervezőirodák és színpíszeti alosztályoknál, ahol megrendelések felbukkanhatnak. A korrupció gyanújának elhessegetése érdekében a keresztembizások rendszerét alkalmazzák. Az Általános Építeltervező Rt. például sosem bízza meg saját igazgatósága professzori tagjait valamiféle tervezéssel. Ugyanakkor többnyire jóváhagyja szakértői véleményüket a tekintetben, hogy az adott munkához országsszerre a legkiemelkedőbb specialista lehetőleg éppen egy kedves kolléga, aki egyébként a konkurenciát képviselő Lakóház- és Irodaépítő Kft. felügyelőbizottságának tagja. A beavatlan vállalkozók eleinte nem értették, miért e keresztesítés, de az okvetetlenkedők címzetes docensi kinevezése többnyire elsimítja ezeket az észrevételeket.

A tanszék álláspontja a szakmai megítélésben egységes és kérlelhetetlen: amelyik hallgató tervét a megrendelő nem veszi át, azt a hallgatót meg kell buktatni. Miután ez a megalapozott szigor közzismert az évfolyamokon, a versengés a megrendelők szerint alakul ki.

Hallgatói szempontból a legrosszabb megbízók az úgazdag vállalkozók, akik, amire elkészül a terv, már új feleség oldalán veszik át a papírokat. Az üzletileg egyébként megbízható vállalkozók az összes felmerülő problémát a számla nélküli kifizetésekkel rendezik, ami azt jelenti, hogy a hallgatóknak ezen nem kell osztoznival a professzorokkal. A korábban átlag tizenöt évvel fiatalabb új menyecskék viszont órákig elábrándoznak az úszómedence fekvésén, a külső oszlopsor márványerezetének mintázatán, ugyanakkor az üzletileg elengedhetetlen mélygarázs, betonbunker és menekülő alagút egyáltalán nem dobogtatja meg Triumph International csomagolású kebleiket.

A diplomára várók között a legvonzóbbak a városi finanszírozású tervek, mert azokat sosem az veszi át, aki megrendelte, viszont nem is az rendeli el a kifizetést, aki átvette, mindezek tetejében még majdnem mindig az is, hogy mi van a tervben, mert úgysem épülnek meg. A legkiváltságosabbak azok, akik maguk hozzák a tervfeladatot és már meg is egyeztek valamelyik adjunktussal vagy docenssel, hogy a sikeres terven milyen mulhatatlan átalakítást – többnyire egy aláírásban kifejeződő tervezési műveletet – kell a professzoroknak beadás után abszolválni. E feladat fontosságát többnyire a megrendelési főösszeg számlalékában fejezik ki. Egyes ódivatú tanárok a pénzbefolyáshoz kapcsolódó sikerdíj nemfizetési kockázatát nem vállalhatják népes családjuk jogos és jogtalan igényei miatt. Ők ragaszkodnak a fix összeghez. Ezek a megállapodások többnyire igen rövid idő alatt perfektuálódnak, így a hallgatók az Üzleti Magatartás vizsgán a tárgyalás-alku tétel kapcsán olyan megdöbbentően életszagú példákval szolgáltak, hogy a vizsgák nyilvános jellegét fel kellett függeszteni.

után végre bebizonyíthatják, hogy értek az üzleti világ megpróbáltatásaira. A műemlék-orientált Szépítészeti Tanszék ugyancsak felismerte a diplomák üzletszerű hasznosítási követelményét. Éppen ezért, ha egy hallgató esélyt akar magának a tanszékvezető jóindulatára, akkor nem elég, ha a második zimmerfrei stílusú kockaházat is valami csinos kis neobarokk vagy copf girlanddal látja el, amitől azok olyanok lesznek, mint a zöldségek az utcabálon. Vevő is kell a tervhez. Évente a Tanszék vezető tanáraitól álló csoport dönti el, hogy kinek milyen diplomatervet kell készítenie. Ez a független, pártatlan és vitathatatlan képességű, ámde erősen befolyásolható grémium a tervek kiírásakor három elvet tart szem előtt.

lamely jelentősebb tervfeladat nem eladható – a szükséges tanári aláírásokat követően – azonnal, viszont majdnem ígéretes projektek része lehet. Ilyen diplomákat készíthetnek a költői ihletésű hallgatók. A harmadik szempont formailag a tanultak elsajátításának és alkalmazásának követelménye, ha a demokratikus erők vívmányainak diadalaként át nem alakul volna a „hallgatók igényeinek telminta” nevű szemponttá, ami viszont az előző kettőnek felel meg. Az eltérés csak annyi, hogy ez esetben nem a tanárok, hanem a hallgatók hozták az üzletet, amiből következően nekik a bevétel nagyobb része dukál. Éppen ezért e szempont értelem szerűen az előző kettő mögé sorol.

*Részlet egyetemünk tanárának az Aula Kiadó gondozásában megjelent A NAGY KASZÁLÁS című könyvéből

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: Benedek István Gábor ▲ Főszerkesztő: Bátki Mihály
Lapigazgató: Szabó Mária Magdolna ▲ Munkatárs: Gyöngyös Zsófia ▲ Fotó: Károlyi Eszter
Szerkesztőség: 1093 Bp., Fővám tér 8. Tel./üzenet/fax: 218-0356, Központi szám: 218-6855 (6062 mell.)
E-mail: kozgazdasz@szerk.bke.hu internet cím: www.bke.hu/~kozgazd
Kiadja a BKE megbízásából a Héttorony Kiadó. 1025 Bp., Csévi köz 15. Tel.: 200-2381, fax: 200-2376
Nyomdai kivitelezés: BETŰ Stúdió, Bp. VII., Vörösmarty u. 3/a. Telefon/fax: 341-0834

ISSN: 0230-7529

Juliska, Béka és a Sajtó különös találkozása, avagy a 11. Matáv Telefonkártya Börze (Totálisan nem objektív vélemény formájában)

Amikor elvállaltam, hogy megírom a véleményemet a Telefonkártya Börzéről, még csak nem is sejtettem, hogy egy gyors lefolyású szenvedélybetegség áldozata leszek.

Úgy sétáltam az Iparművészeti Múzeum felé, mint a roppant fontos Sajtó képviselője, aki objektív, szigorú és eltántoríthatatlan a feladat alapos kivizsgálása mellől. Ebben a rendkívül magabiztos tudatban nem voltam egyedül, ketten képviseltük a Sajtót, a hostess lányok mosolyogva nyitották meg az utat, mi meg belépdeltünk e cikk tárgyának területére.

A Börze két gyűrűben kapott helyet: az aulában egy belső gyűrű, körülötte meg a külső.

Standok álltak egymás mellett és amerre csak a szem ellátott, mindenféle telefonkártyák voltak. Azaz telefonkártyák, telefonkártya tartó albumok, telefonkártya-tartó albumokba való pótlapok, telefonkártyákról szóló kiadványok évszám, ország szerint. Hol összevissza, hol rendszeresen, hol cigis dobozokban, hol zacskókban. Nekünk ehhez semmi közünk nem volt. Kérem, mi itt a Sajtót képviseljük, ezek az emberek "beteg" elhatárolódnak ettől a viselkedéstől; cinkus, szövetséges összemossolygások közepette nézelődünk tovább és már láttuk, milyen jó kis objektív cikk lesz ebből, én mindig is szerettem írni, mert a Tigrisek tudnak a legjobb cikket írni, mint tudjuk... TIGRISEK?

Innentől felgyorsultak az események és bármilyen szívesen is eseteném a történeteket teljes részletességgel, az objektív valóság szomorú igazságára kellett rájónnunk: a Sajtó is Emberből van.

A SAJTÓ

A helyzet úgy állt, hogy megláttunk egy édes, cuki, "nekemiskellegilyen" Micimackós telefonkártya-csomagot, ami borsos, tizenötezer-kilencszáz forintos ára miatt nem került a birtokunkba, de szertefoszlatva rövid életű, objektív irányú céljainkat és előreldített minket a birtoklás utáni vágy. Miután szert tettünk egy "össznépi" Micimackós nyocszázforintos telefonkártyára, és kezdtük volna teljes bedobással érezni a tökéletes boldogságot, újabb akadály merült föl....

JULISKA

Átkerültünk a külső gyűrűbe, ahol egy hatalmas, tele bőrönd kindertojás-figura látványa fogadott. Én azonnal elkezdtem röhögni, illet eddig csak a Fókuszban láttam, de Szövetségeseim véres komolysággal

előkapták a mobilját: Juliska mondd, milyen figurák hiányoznak a készletből?

És Juliska elmondta, mi meg leirtuk és elkezdtük felkajtatni a hiányzó darabokat. Hosszú és keserves órák után megtanultuk, hogy a telefonkártyások és a "kindertojásosok" jó emberek, lehet náluk alkuadni, nem kell mindjárt az első helyen tripla áron vásárolni, hogy ebből az "iparból" meg is lehet élni, ha valaki nagyban csinálja, és hogy a múmiás figurákat nem érdemes megvenni, mert az mostani sorozat és egy kis szerencsével csokistól Juliskáé lehet a sarki boltból. Mindenesetre a nap végére egy helyes halom kenderfigurával vágunk bele utolsó kalandunkba.

BÉKA

Gondoltam, ha már ennyire belejöttünk – ekkorra már teljesen magával ragadott minket az a nagy fokú lelkesedés, amit mindenféle éreztünk –, meglepem Békát egy békás telefonkártyával. Vettem is neki egy spanyol békásat, de ahogy az lenni szok' rögtön utána megláttam egy másikat, ami sokkal aranyosabb, helyesebb, békásabb volt. Az ára ugyanannyi, mint a spanyolé, de hát az én tapasztalatommal...! Könnyeden előkaptam a kártyát és mintha csak egész életemben ezt csináltam volna, percek alatt elcséreltem erre az olasz békásra. Az életemet akkor, teljesnek éreztem. Iszonyú jó kedvem volt!

Hát, szóval, ...még így is kicsit ömlengősen, de nekem erről szólt ez a Börze, a határtalan lelkesedésről, szenvedélyről, ami azokban az emberekben élt és ami pillanatok alatt átragadt ránk is. Jó volt ezt látni és még jobb volt átélni és Juliska meg Béka is örültek, úgyhogy itt a vége és akit érdekel: a Micimackós telefonkártyák korlátozott számban megvásárolhatók az V., Szt. István krt. 11-ben.

Jelige: "egységfront"

A GELLÉRT SZÁLLÓ

köszönetet mond a látogatásért a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem mindazon polgárának, akiket 1999. november 15. óta sörözőjük vendégeként üdvözölhetek. Kedves egészségükre kívánja a 427 korszó sört, amelyet a november 15-én, a KÖZGAZDÁSZ-ban megjelent ingyenes kupon felhasználásával elfogyasztottak. Egyben kér mindenkit, akiknek még felhasználatlan kuponja van, hogy azokat 1999. december 30-ig használják fel, amikor is ezek érvényessége lajár.

Kellemes karácsonyt és boldog új évet kíván a HOTEL GELLÉRT

Danubius Hotel Gellért

H-1111 BUDAPEST, Gellért tér 1.
Tel.: 36 1 385 2200, Telex: 22-4363, Fax: 36 1 466 6631
E-mail: resoff@gellert.hu
Internet: http://www.danubiusgroup.com/danubius/gellert.html